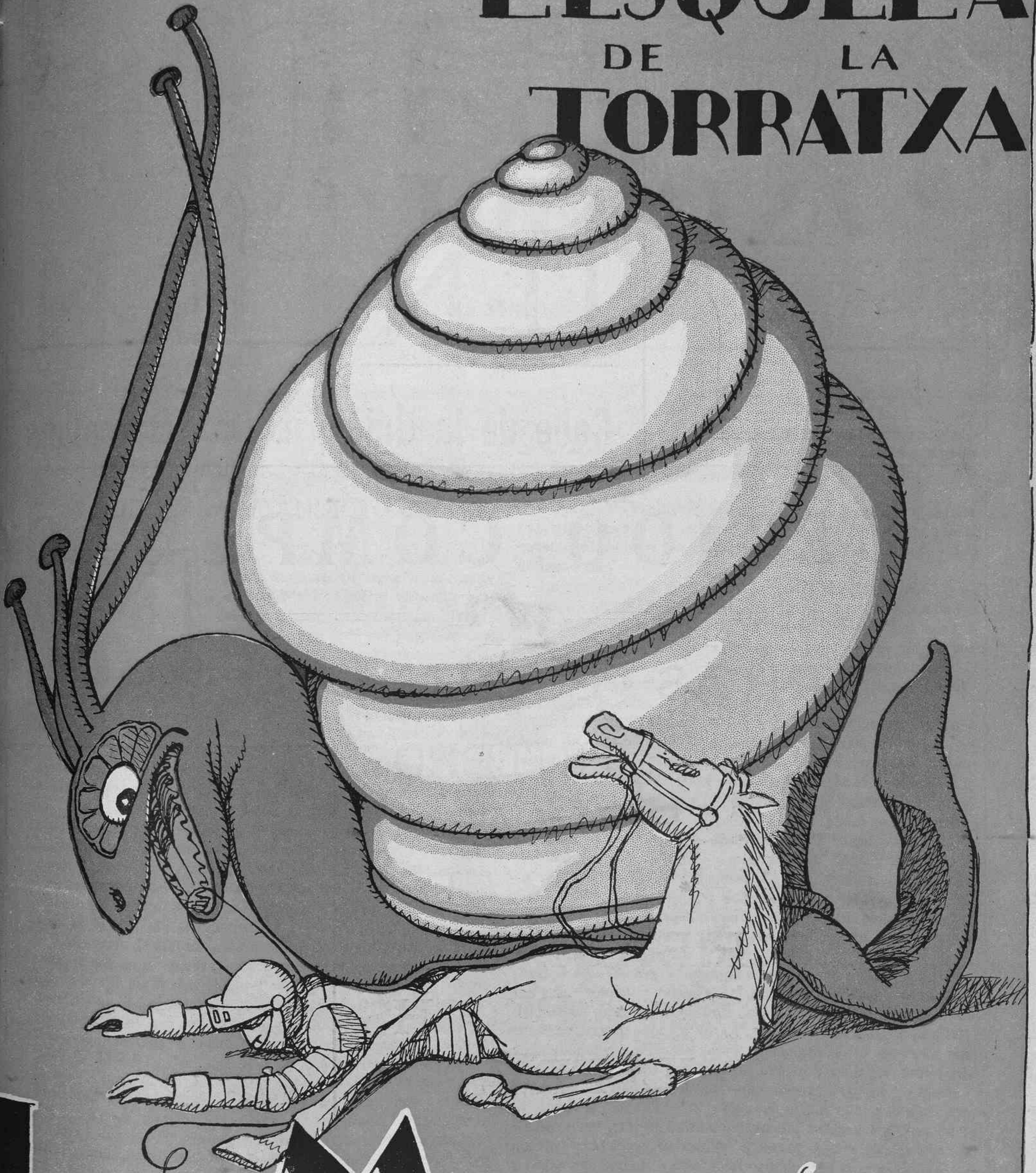

NÚMº ESPECIAL

L'ESQUEJELA DE LA TORRATXA

La Mandra

25 cents.

BAZAR

DE LA

UNIÓN

Calle de la Unión, n.º 3 - Barcelona

SURTIDO COMPLETO

DE

TINTAS * SOBRES * LACRES

PLUMAS * TINTEROS

PORTAPLUMAS

PAPEL * LÁPICES

ESCRIBANÍAS

TARJETAS * BLOCHS

RESMILLERÍA

POSTALES * GUÍAS

DIETARIOS

IMPRESIONES
COMERCIALES

DE

TODAS CLASES

RELIEVES

TARJETAS

DE VISITA

LIBROS RAYADOS

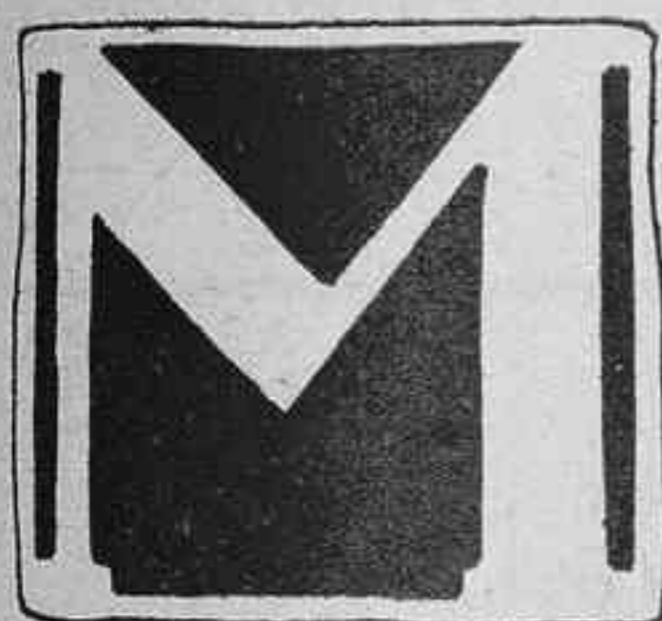
L'ESQUEJELLA DE LA TORRATXA

NÚM. 1731 — ANY XXXIV

BARCELONA, 1 DE MARS DE 1912

25 centims

ORIENTACIONS PERA UN ESTUDI MEDIC-FILOSOFIC SOBRE LA MANDRA

MANDRA, *faul* en alemany; *pigrizia* en italià; *paresse* en francès; *laziness* en anglès (*), significa un estat passiu, ab o sense condormiment, durant el qual l'home nota una manifesta impulsió al badall, a l'estirament y al geure.

La mandra no ha sigut importada; se cria arreu y a Espanya més que enlloc. No es d'origen microbiana, per ara; més tard, qui ho sab; sempre hi ha un microbi inesperat a la disposició d'un sabí. Sense una predisposició latent, la mandra no s'encomana. El sol a l'hivern y l'ombra a l'estiu poden ésser causes ocasionals de la mandra. Les digestions que segueixen als apats suculets solen produir una pseude-mandra. La medicació preservativa de la mandra està pera fer. Hi ha qui suposa que un trot sostingut entre mitg d'un bosc de gatoses, duent poca roba, o, millor, sense, seria de resultats segurs. Les secrecions del mandrós no presenten res d'anormal. Els signes físics són nuls. Un poc d'estravisme y un mitg entervoliment de la pupila, y això es tot.

L'ausència de símptomes alarmants y de manifestacions tèrmiques, ja que en la mandra, en comptes d'aument de temperatura més aviat hi ha fredor, han fet suposar si estarien equivocats aquells que la consideraven com una malura. Pera nosaltres, no solsament no es una malura, sinó que la tenim com una delícia. Encara que tendeixi a immobilisar el cos, es en absolut inconfondible ab el reuma. Cert que devé crònica, però no mata si no hi intervé la fam. Careixem d'experiències clíniques en que s'hagi presentat una complicació tan deplorable. Generalment la mandra cessa quan la fam apunta. Perxò ens obstinem en declarar la mandra saludable. Y no tindriem pas gens d'escrupol en recomanarla a certs individus, l'activitat dels quals es una veritable

plaga nacional. Jo no aludeixo pas a les joventuts conservadores, ni als poetes massa noucentistes, ni als erudits que gallegen d'esserne, però no serà per demés que sàpiguen les nostres teories sobre això.

El veritable estudi de la mandra s'ha d'intentar en el camp filosòfic. Sots aquet punt de vista, la mandra, com tot, pot ésser considerada com la major de les calamitats o com la més dolça de les virtuts.

Lo que està fóra de tota discussió, es que l'home fou, en un principi, creat pera mandrejar. El Paradís Terrenal, que en res se semblava a una fàbrica, era un lloc ont Adam y Eva mandrejaven eternament. Deu, el pare, ho havia decretat aixís. El treball nasqué del pecat. Les fatídiques paraules que convertiren la vida en suor les digué l'Etern, es veritat, però'l dimoni les dictava desde l'ombra.

La tendència de l'home a tornar a l'estat de gracia, o sigui a l'estat de vaga perdurable, es just y logic. Es com un que s'anyora y torna enrera pera desanyorar-se. Es cercar, tal volta equivocadament, la divinitat. Potser sigui una temeraria irreverència la del mandrós, però ell no'n té pas la culpa que'l diumenge no duri tota la setmana. Diguem de passada que'l diumenge sembla com si fos instituit a manera de compensació. L'Etern, passat el primer acalorament de veure's desobeit per Adam y Eva, degué considerar que n'havia fet massa. Se posà sobre sí y fou pietós. Clar que no podia pas dir: «el setè, mandrejaras», però digué: «el dedicaras al repòs y a alabarme a mi», y això pera molta gent ha vingut a ser lo mateix. El resar, llevat del dormir, es lo més assequible als mandrosos, y pera alguns resar y dormir venen a resultar equivalents. Y heusaquí com la mandra, amenisada ab el rès y les bones costums, es el medi perfecte pera guanyar el cel. El cel alhora es un lloc de mandra. Després d'això se'ns acut una deducció lògica: tot lo que tendeixi a aixecar l'esperit, a sublimisar-lo, a dirigir-lo vers la divina gracia, té que ésser realisat en un ambient de mandra, *celestial* podriem dirne. Els chors de les catedrals, els convents, ab aquella quietut y placidesa, donen la pau a l'esperit y enerven el cos, que es lo que constitueix el caracter distintiu de la mandra sublimisada. Les oficines de l'estat són un detestable intent de mandra laica, retribuïda y reglamentada, però en absolut orfa de tota idealisació.

Els materialistes y descreguts se contradiuen com mandregen. La materia es sempre activitat. Quan dormiu o feu mitgdiada, la sang, el cor y els orguens de nutrició, fan el seu fet. La

(*) L'autor fa constar que, al revés d'en *Xenius*, no coneix quasi cap d'aqueixos idiomes.

FILOSOFIES

—Estúpida l'Humanitat y més estúpid el qui se'n ocupa. Lo més sensat es abstenirse. Jo no vull que'l Destí'm prengui el pèl.

mandra en la materia es la mort. La mandra en l'esperit es delectació. Com més quantitat d'esperit té un home, més sent la necessitat de mandrejar. Els artistes, els refinats, aquells que de la vida'n fan una esperitualitat, són mandres per essència.

La paraula «inspirarse» no significa pas cosa distinta de mandrejar fecondament. La mandra de l'home, en aquet cas, es tan digna de respecte com la gestació de la dona. No destorbeu al mandra ab excuses tontes de dignitat humana, ni ab altres arguments capciosos, perquè tal vegada destruiu una obra genial. El que sua no crea. Si a un manobre se'l deixés mandrejar, podria devenir un creador en lloc d'esser una màquina. La desaparició dels burots, tard o d'hora, durà fatals resultats. El burot era un contemplatiu y un observador que estava en camí de novelista o de mistic. Ja ho sentirem a dir.

Ara be: ¿per què ha sigut tan combatuda la mandra? Jo crec que existeix un malentès. Primerament, la mandra a molts els ha perjudicat notablement. ¿Es culpa d'ells o de la mala organització social? No es en aquet lloc ont cal discutir això, però valdria la pena d'esbrinarho. Després, molts mandres ho han sigut ab escandol. El badall, l'estirament y les poses, si no deshonestes, d'una manifesta baixesa, han desenoblit al mandra. La mandra s'ha de soportar ab dignitat. Un mandra no es pas un vulgar gandul. El gandul es l'home que no té feina ni'n vol. El mandra'n té de feina, y no la fa, y si la fa, triga a ferla. Es feina rumiada la

del mandra, feina macissa. Un intel·lectual que no sigui mandrapot, tot lo més, arribar a produir un poema de les notables dimensions d'«El geni català».

En vista de lo dit, cal preguntar encara: ¿fomentarem la mandra? Fomentarla... tal vegada no; respectarla, sempre. El que's dona al treball ja sab lo que's fa. L'harmonia social estriba en no destorbar a ningú. Estem en camí de suprimir als predicadors y als apòstols.

De l'utilitat de la mandra no cal parlarne. Es la poesia de la vida. L'enamorat mandreja pera pensar ab l' enamorada, el pecador pera arrepentirse del pecat, el filosof pera filosofar millor, el creient pera alabar a Deu, el mistic pera arribar a visionari, y aixís trobariem que'ls actes més dignes y més enlairats de l'home requereixen mandra.

Sols en casos excepcionals la mandra es reprobable. Són pocs aquets casos, però desgraciadament poden esdevenir. En cas de foc, de lladres, de llamps y pedregada, quan se tracta de pagar la contribució al Govern, de presentar un compte, y alguns d'altres que quasi sempre's resolen en perjudici de tercer.

La psicologia del mandra se podria resumir en poques paraules. L'ànima del mandra es dolsament selecta; estima, sobre tota cosa, la pau y l'ensomni. Qui ha fet avui farà demà. Reposem, que del repòs ne ve el treball.

Deixo a la consideració d'altri la trascendentalitat d'aqueixa qüestió, sobre la qual se'n podrien escriure voluminosos llibres. No crec pas haver perdut el temps.

¡Ah!... ¿Voleu cantar la mandra?
Canteula, si aixís us plau.
Jo—permeteu que us ho digui—
¡tinc peresa de cantar!...

LA PLOMA COM EL PINZELL...

El meu article parlant de la mandra vull que quedi per escriure.

Inutilment me requerirà en López pera que dongui unes quartilles, que, curtes o llargues, suposarien un treball, al fi.

Els recordatoris, l'insistencia de l'amic, no serviran, en el present cas, més que pera tancar-me a la banda.

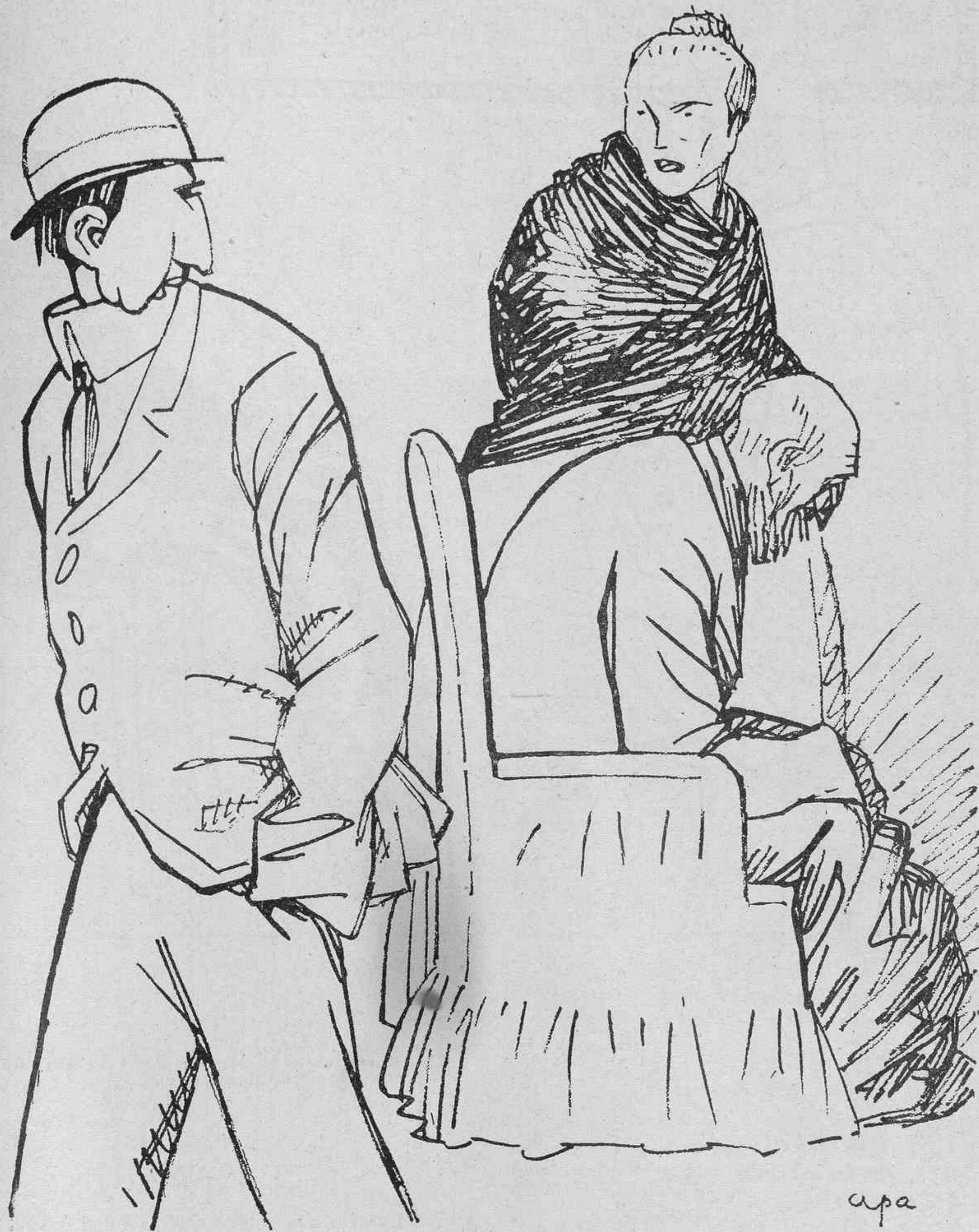
No vull, no puc, ni dec escriure. ¿No's tracta de santificar la festa? ¿No anem a cantar les joies del descans? ¿No ens proposem enaltir la vagancia?

¿Doncs a sant de què, voler que m'escarrassi y espremi el cervell y ordeni paraules y lligui oracions y construeixi paragrafs?

Per primera vegada a la vida crec arribada l'hora de predicar ab el més pur exemple.

Com les figures d'en Galanis, me tombaré de panxa al sol, que la vida es una camama, que al món avui hi som y demà també, que qui ha fet avui farà demà, que del treball no n'hi ha cap burro gras, y mals-de-cap, quía.

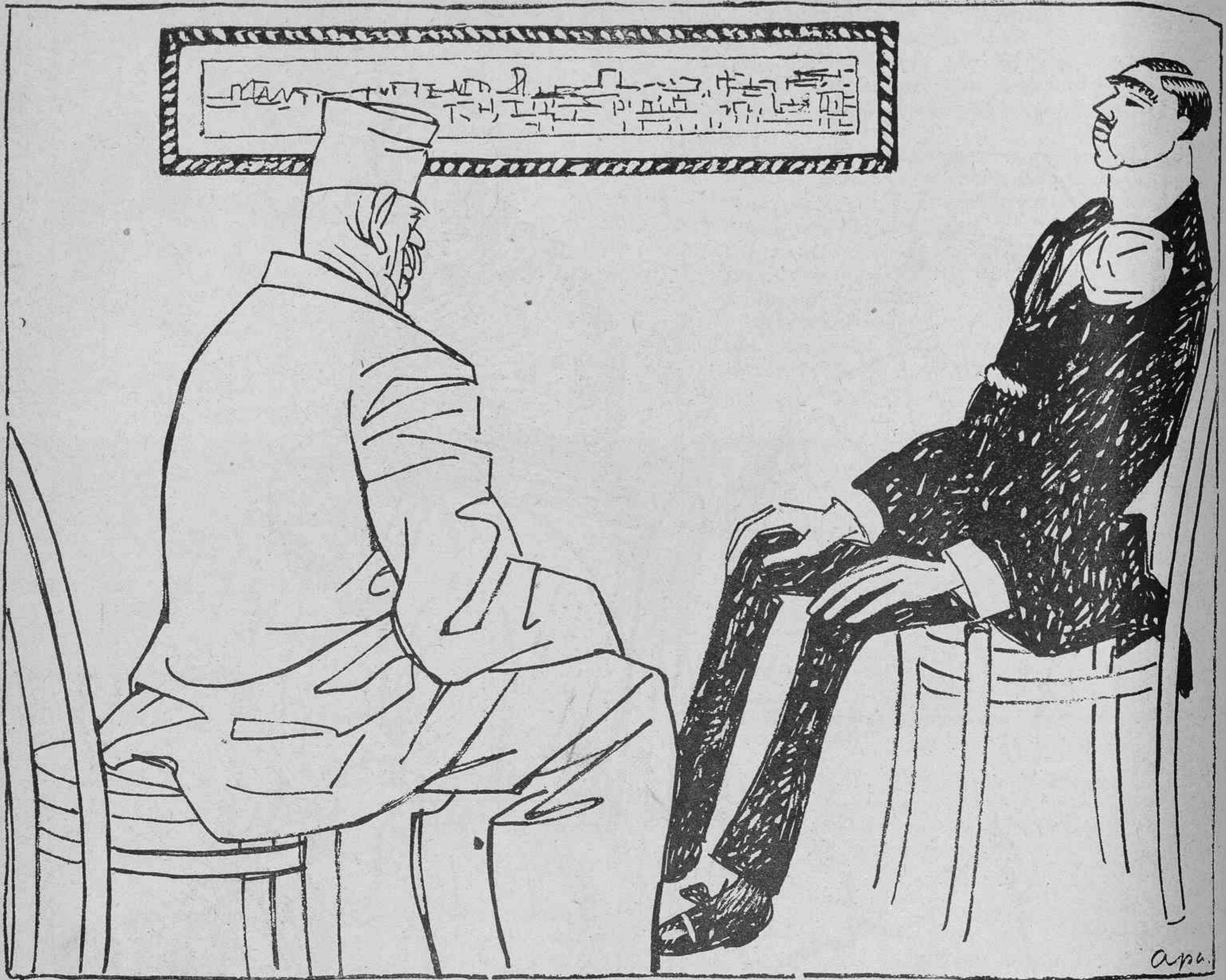
Tota una aforística popular demostra que radica en el

upa

L'AVENTURER

—Adeussiau, *guetos*: me'n vaig a Amèrica a fer fortuna. Ja estic tip de miseria.
—Bon vent; y no'ns donguis més «sablassos» desde allí estant!

LA MÀ DE LA LAIETA

—Be, però, si crec que vostè no té ofici ni benefici...
 —Dispensi, però, gracies a Deu, jo no n'haig de menester cap d'ofici. El meu pare es el primer accionista de la Companyia Irregular de les Mines de Sant Antoni!

poble el principi de suprema sabiduria, segons el qual convé pendre's les coses ab calma.

Plego.

¿Que L'ESQUELLA no surt?

Tant se m'endona.

Com de sí ara mateix volen suprimirla.

Y perquè no se'm digui cara-girat, perquè ningú puga creure's que'm faig enrera, agafo la ploma, me la carrego a l'espatlla, y m'en vaig ara mateix al *Plà de l'òs*.

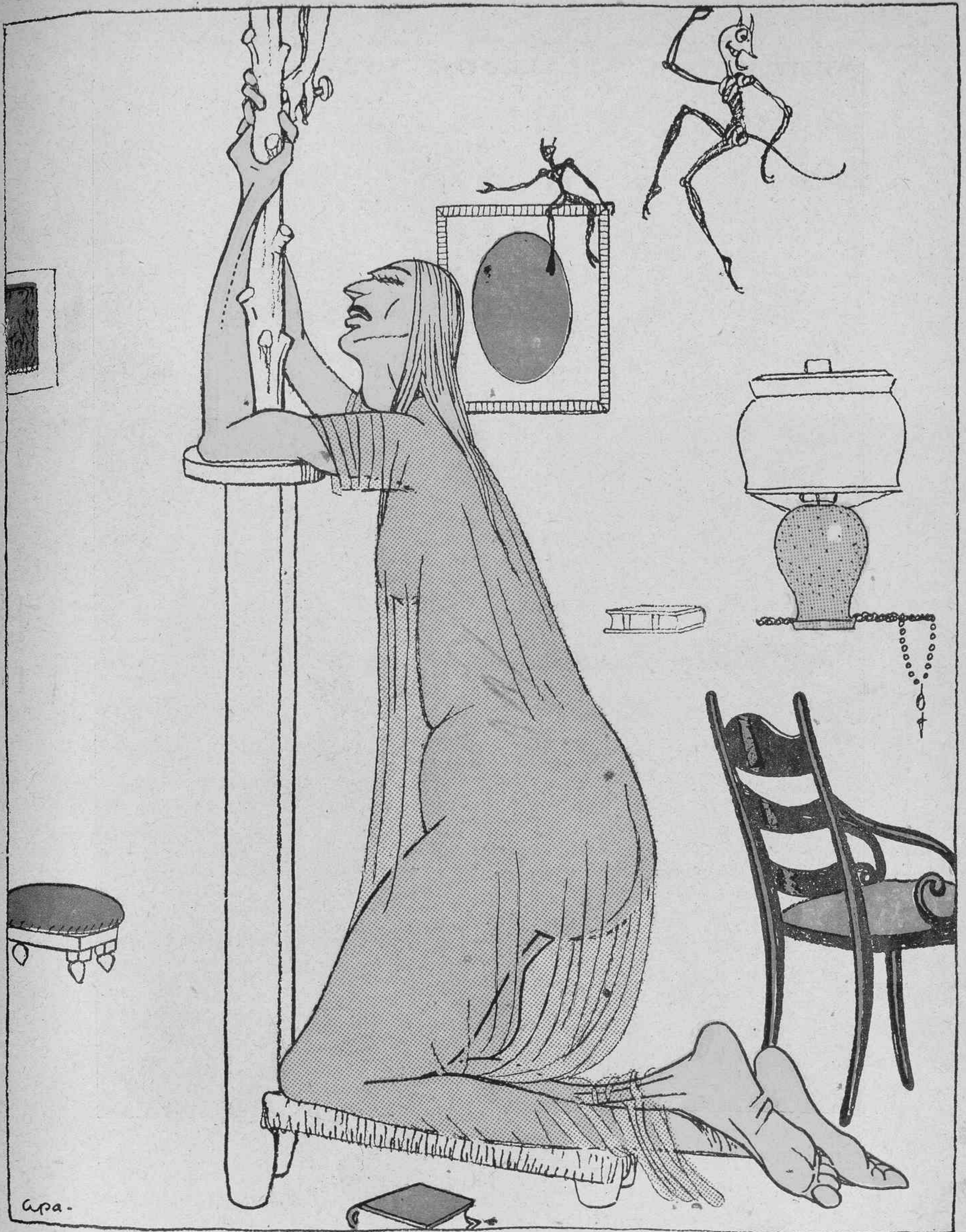
Que vingui en López a buscarme, y ja faré perquè no'm trobi.

PENSAMENTS

Grandioses són les obres que ha fet el treball; però encara més grandioses són les que la mandra ha deixat de fer.—*Schopenhauer*.

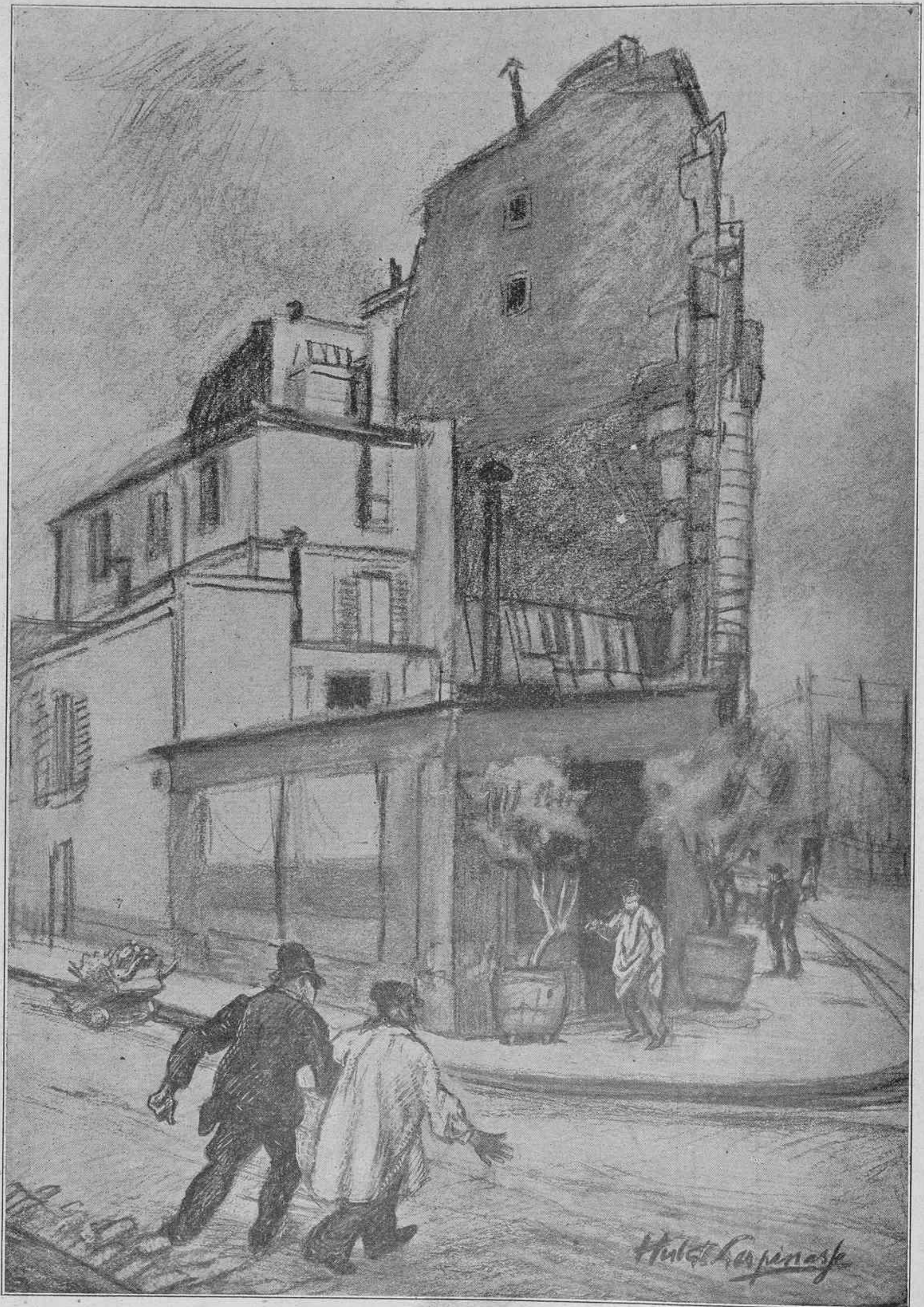
Quan un veu que'ls aucells, lliures de l'esclavitud del treball, tenen casa franca y teca gratis, pensa ab fonda melancolia: ¡Ai, qui pogués ser aucell!—*Ibsen*.

¿Sabeu per què tanta gent s'ha tornat atea? Perquè s'ha averiguat que Deu un dia va dir: Guanyaras el pa ab la suor del teu front.—*Alfons Daudet*.

LA POBRE DIVINA PROVIDENCIA

—¡Senyor!... ¡Senyor!... ¡Fassi's la vostra santa voluntat!—

PETITA OBSERVACIÓ

—Anem, anem a pendre una copa.
—Escolta: ¿no seria millor que'ns la fessim portar aqui?—

GOIGS

EN

LLAHOR Y GLORIA

DE

SANT MANDRA

Sempre a poc a poc,
tu, Girona-Pobre,
sempre indiferent,
sempre demacrat;
ab grogors de ciri
d'antic canalobre,
de sant bizanti
feies el posat.

TORNADA

*Barcelona sirga
per ser gran ciutat:
Gloriós Sant Mandra,
tíngali pietat.*

El vestit que duies
a tota hora a sobre,
rebegut y palid,
enterc, soleiat,
no sé què d'ascetic
tenia, que t'obre
l'entrada an el cel
de la santetat.

*Barcelona sirga
per ser gran ciutat:
Gloriós Sant Mandra,
tíngali pietat.*

Apostol fervent
del més fort quietisme,
no obries la boca
mai de bat a bat:
badalls hi esclataven
rublerts d'ascetisme...
fins menjant l'obries
poc y de malgrat.

*Barcelona sirga
per ser gran ciutat:
Gloriós Sant Mandra,
tíngali pietat.*

Be massa la sé
la teva doctrina...
Be massa comprenc
que tu, iluminat,
veies el secret
que l'Home no esbrina;

veies que es exprés
per viure ajassat.

*Barcelona sirga
per ser gran ciutat:
Gloriós Sant Mandra,
tíngali pietat.*

Del cap als talons
res que hi fassi nosa:
l'espatlla y les anques
coixins que'ns ha dat
Deu Nostre Senyor;
que'l jeure es la posa
més justa per veure
l'espai que ha creat.

*Barcelona sirga
per ser gran ciutat:
Gloriós Sant Mandra,
tíngali pietat.*

Vivies humil
com viuen els pobres:
prô mai vas tenir
ni un geste d'esclau...
Per no serne, tu,
valies de sobres...
¡Mal que això't costés
ser prim com un clau!

*Barcelona sirga
per ser gran ciutat:
Gloriós Sant Mandra,
tíngali pietat.*

De les moltituts
l'arcaica pamema
de el treball ho es tot
no't feu trontollar.
Tot tu un tabernacle,
tot tu un anatema,
tot tu Santa Mandra
posada a l'altar.

*Barcelona sirga
per ser gran ciutat:
Gloriós Sant Mandra,
tíngali pietat.*

Perdóna'ns si mai
t'hem dat una empenta...

Penedits n'estem
que'n som castigats...
Pels tristos feiners
la vida es punyenta...
que'ls treballadors
són els mal pagats.

*Barcelona sirga
per ser gran ciutat:
Gloriós Sant Mandra,
tíngali pietat.*

Y tu't vas morir
fent la mitja rialla
mofeta, tot just
la nostra ciutat
obrint noves vies
treballa y treballa
per tení un caient
de modernitat.

*Barcelona sirga
per ser gran ciutat:
Gloriós Sant Mandra,
tíngali pietat.*

T'has mort del disgust
de veure la pressa
que porta la gent
de Cà la Ciutat...
Creies que'l tragi
no es mai de bon ésse'...
Y a l'eterna mandra
l'esprit t'ha volat.

*Barcelona sirga
per ser gran ciutat:
Gloriós Sant Mandra,
tíngali pietat.*

Si al Girona-Ric
de fidels n'hi sobra
que embastantho tot
van fent la ciutat,
des del Cel ont jeus,
Sant Girona-Pobre,
llensa un torna-sol
de passivitat.

*Barcelona sirga
per ser gran ciutat:
Gloriós Sant Mandra,
tíngali pietat.*

OREMUS

La Passivitat es l'estat d'un cos que resisteix l'acció de certs acids. Del molt treballar ne traspúa l'acid destructor de la feina ben feta. Sigui'ns, doncs, donada una feconda passivitat. Amen.

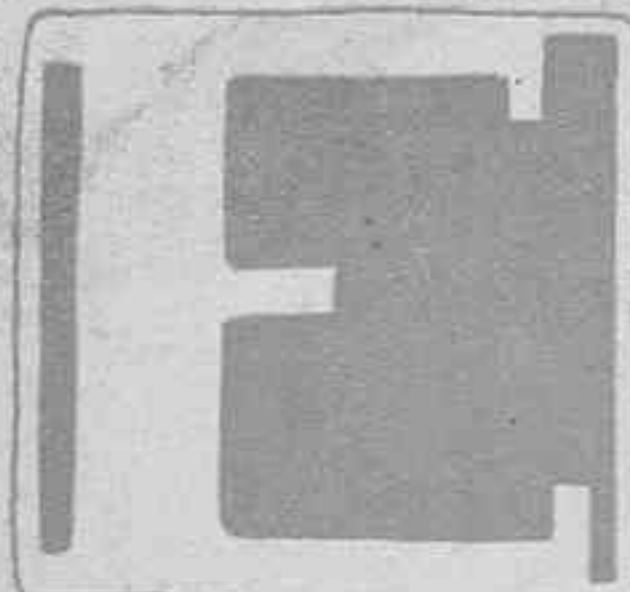
*L'Ex-Iltrm. y Ex-Rvdm. ESPATEC concedeix mil dies
d'indulgencia a tot ciutadà que no entengui aquets
gloriosos goigs.*

UNA POMA PERA LA SED

—Per 'mor de Deu, noi... que, si això de no fer res dura gaire més, aviat no tindrem un xavo.
—No t'encaparris, dòna. Aleshores me faré ferrouxista.—

LA PRIMERA INFRACCIÓ DEL DESCANS DOMINICAL

N els primers versículs del capítol II del seu llibre «Gènesis», l'Avi Moisès ens diu:

«Terminats que foren cels y terra, ab tots els seus corresponents exèrcits, Deu Nostre Senyor donà per llista en el sisè dia sa magna obra, y el setè el dedicà per complert al descans.»

El setè dia descansà, doncs...

Y això que, després de lo que acabava de fer, semblava que n'hi havia pera quedar descansat!

El setè dia s'hi va asseure, y aquet repòs del setè dia, aquet descansament del diumenge, fi de la setmana, seguit del corresponent «tornemhi, que no ha estat res» del dilluns,

quedà instituit precepte des d'aquell punt per Deu Nostre Senyor y ensenyat ab caracter de llei a Adam y Eva, matrimoni jove que una setmana més tard, per voluntat del Pare Etern y per culpa de la *poma*, era desahuciat del Paradís terrenal.

El matrimoni Adam y Eva havia treballat tota la setmana, pencant com uns arrastrats; ell cavant la terra, ella confeccionant *coquetons* davantalets de fulles de figuera; obeint a la dita del propietari de la finca, que'ls acabava d'engegar el famós «Guanyaras el pa...» ab vèu de trò, com un anatema d'òpera.

Y vingué el setè dia, destinat al descans.

Y el setè dia s'hi van asseure, com en son dia s'hi assegué el Pare Etern.

S'hi van asseure y, asseguts, varen estimarse.

Encara'm sembla que'ls veig!... Eva, ab la cabellera extesa, com si estés fent el quart acte dels *Hugonots*, asseguda damunt d'una soca d'alzina. Adam, assegut a la falda d'Eva, cama así, cama allà, en la més ingènua y candorosa de les positures... Y cada dos per tres una abraçada de les de lligam, y cada tres per quatre un petó de segellament.

Y així s'escorrien, ràpides dins sa monotonía, les hores d'aquell primer diumenge; especie d'idili interminable en el qual el *rumor de besos* y el *batir de alas* eren sols apagats de quan en quan pel joliu murmuri dels xaragalls y les tornades dels rossinyols y dels paons... que aleshores encara tenien bona vèu.

Cap allà a mitja tarda, després que l'abraçada d'Eva s'havia fet crònica, lligant per complert la cintura de l'Amat, ell, Adam, que continuava assegut damunt la seva falda vestida únicament de pampols, sentí tot d'un plegat com una mena de pessigolles estranyes a mitja esquena, arran de colze...

De moment no va ferne cas.

Però la percepció's tornà obsessió al poc rato, y Adam se mostrava extremadament neguitós.

Per ultim, intrigat, no pogué menos d'exclamar:

—¿Què fas, noia?... ¿Què es aquet pessigolleig que sento a mitja esquena?—

Y ella, somrient, mostrantli un taló de peu de mitja a punt d'acabar, exclamà:

—Aprofito el temps... ¿no ho veus, vida meva?...—

La xicota era tan feineria que, mentres abraçava a l'espos, no sabia tenir en vaga les mans, y les aprofitava pera fer mitja.

Y vetaquí el pessigolleig d'Adam.

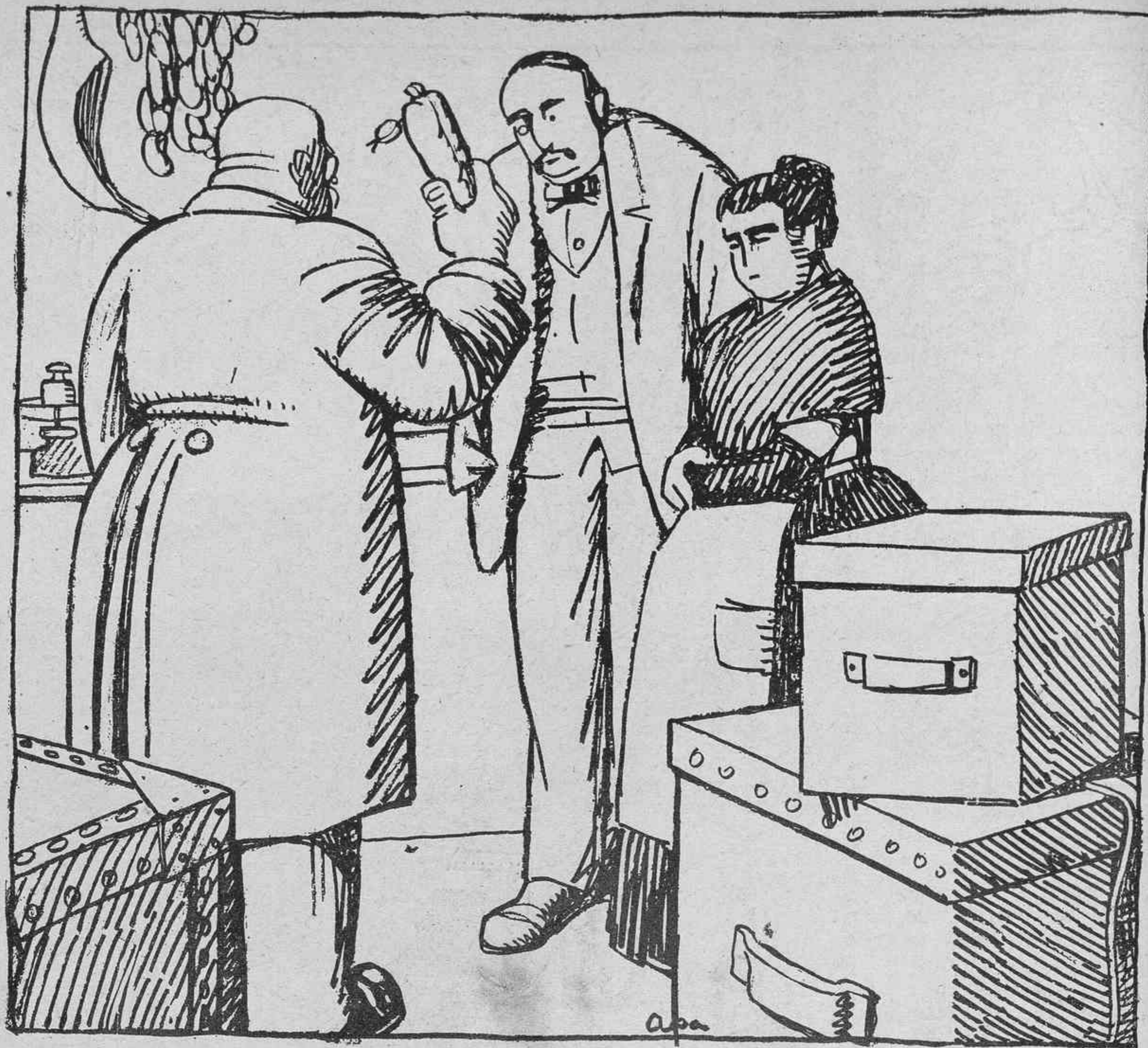
Era causat per les agulles de fer mitja d'Eva que de tant en tant, y sens ella volguer, rascaven dolsament el dors del seu jove marit.

D'aquella tarda deriva la primera infracció del Descans dominical.

DIAGNOSTIC

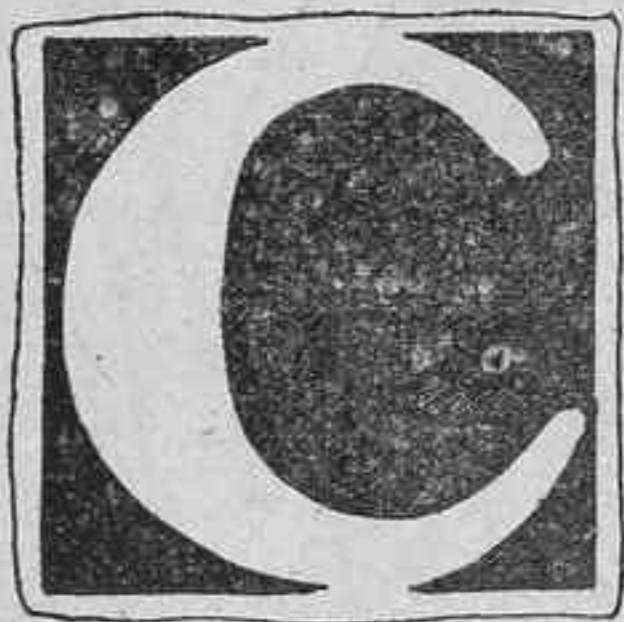
—Si són les febres de Barcelona, la malaltia haurà de fer el seu curs... Justament se tracta d'una malura de la qual els metges encara no'n sabem res.—

AVENS INDUSTRIAL

—La nostra superioritat sobre els llatins prové de l'estudi. ¡Ah, si els alemanys poguessim tenir la vostra vivor!... Endemés, puc oferirvos aquesta llangonissa de Vic, fabricada a Strasburg, en millors qualitats y a meitat de preu...—

LA MANDRA

CERQUEU entre lo més bell, lo més dolç, lo més corprenedor, lo més esperitual, quelcom que sigui tan suggestiu com la mandra, y no trobareu res que ni tan sols pugui compararsi per la seva dolcesa, ni per la bellesa de la seva esperitualitat.

La mandra, malgrat totes les energies dels temps moderns, es la sobirana de l'humanitat, y li fan acatament totes les classes socials, y s'hi entreguen tots els sers que ha creat la nostra mare terra, sigui quina vulgui la seva posició, siguin quins vulguin els seus ideals polítics, sigui quin vulgui el seu estat social. La mandra es la Deesa que té més adoradors, que té més adeptes, que té més feligresos, perquè la mandra es el veritable replà de la vida, es l'únic oasis de l'esperit.

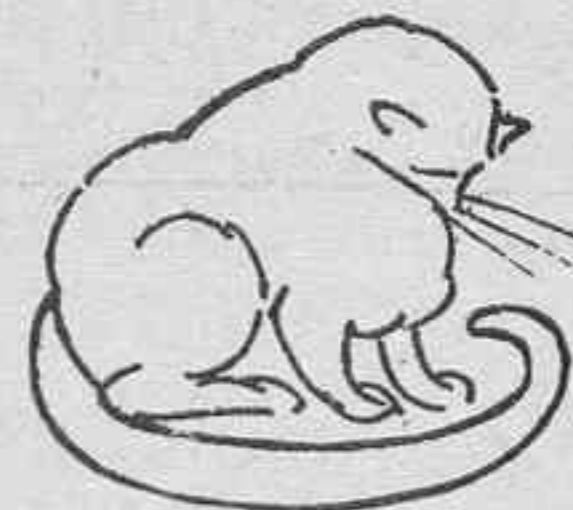
La mandra's troba a tot arreu. Es al llit, es a la taula, es al sofà, es a l'hamaca, es al treball, es al descans, es al sol, es a l'ombra, es als brassos de la dona que s'aima, es a la falda de la mare que'ns alleta, es al jardí de les nostres alegries, es al bosc de les nostres tristesses, y es ben com-

plascenta sempre que'ns troba. Ella'ns amanyaga, ella'ns acarona, ella'ns transporta a nous mons, ella'ns fa gaudir esperitualment les grandeses de lo desconegut, ella fa fruit el nostre esperit de les dolceses de lo desitjat.

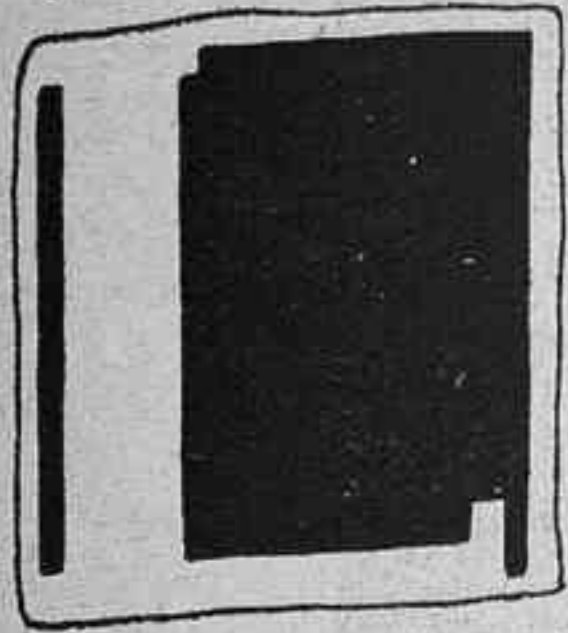
Jo devegades penso: si s'inventés un aparell pera aprofitar la mandra, ¿qui sab quines noves energies se produirien? Perquè la mandra es quelcom que's perd, quelcom que's fon, quelcom que s'evapora.

Fora ben curiós, ¡com hi ha Deu!, sapiguer quines energies se podrien produir ab la mandra, y quins pobles podrien viure d'aquelles energies.

Si ara, que la mandra es inactiva, li hem de cantar himnes de bellesa, posada la mandra en activitat li hauriem d'aixecar un monument en cada poble.

LA SANTETAT DE LA MANDRA

A mandra es una virtut catòlica, apostòlica y romana. L'exemple més formidable de mandra, resulta aquell sant varó anomenat sant Simeó l'Estilita, que's va passar dalt d'una columna vintissis anys seguits. Si movia una cama pecava, si agitava un bras pecava, si un tros qual-sevol de la seva carn se bellugava pecava. L'home decidí immobilisarse, to-

sut ab guanyarse el cel, ab vintissis anys de mandra immobilitat. L'iglesia el feu sant y els mandrosos tingueren desde allavors un patró a qui encomanarse.

Aquet sant ve a esser com l'ànima del catolicisme, fins a un punt que si nosaltres tinguéssim poder pera canviar aquestes coses tan greus, d'avui endavant diriem que la Santíssima Trinitat tindria d'estar composta d'aquesta manera: Pare, Fill y sant Simeó Estilita. Perquè tant si ens ficem en el Nou com en el Vell testament, en l'història com en els miracles del catolicisme, en les verges com en les Maries de Magdala, en els miracles dels sants com en les vides dels capellans, la mandra constituirà la virtut central de l'iglesia catòlica, ab la qual, tots els que estem orgullosos de la nostra esquena dreta, es hora de que'ns reconciliem ab la fè d'uns sants Paus que han trobat el seu camí de Damasc.

Mireu: no hi ha miracle a la Bíblia que no sigui pera estalviar-se treball. Ja comensa la cosa en la primera plana del Gènesi. Als sis dies de treballar, fins Deus'hicansa. «El setè descansà...» Y ja no ha tornat a treballar mai més. Hi han hagut tragedies infinites, malvestats horribles, dolors èpics, llàgrimes universals, angunies de tot lo vivent, però el bon Jehovà no ha deixat la mandra que agafà aquell setè dia que podriem anomenar el descans dominical de la Providencia. Y que la Divinitat creia que era bo el geure, ho proba la segona plana del Gènesi, ont s'explica com varen esser creats els primers homes. De lo primer que cuidà el Deu biblic es de que no treballin els homes. Al Paradís se reunien totes les delicies y no tenien necessitat de fer cap feina pera fruirles. Veritat que després el Creador se'n penedí y els feu treballar; mes, tan convensut estava de que la galvana era en extrem agradosa, que imposà el treball com a castig, com la pena capital del seu codig, com a desventura suprema.

Mai més ha deixat de tenir el catolicisme conciencia de que la mandra es de dret diví. Totes les miraculoses històries que omplen la Bíblia, confirmen lo dolorós del treball.

Si els israelites tenen necessitat de passar el mar Roig, el passen a peu; si han de beure, Moisés, ab tocar ab una vareta una roca, n'hi ha prou pera que surgeixi l'aigua; si necessiten menjar, cau el mannà, que pera'ls mandrosos resulta el miracle més portentós y més d'agrair. Després, fent sonar unes trompes, enderroquen les muralles de Jericó, y quan Jesús vol convencer als homes de la seva divinitat, multiplica el pa y els peixos, coneixent que a la gent li agradaria això més que fer correr les estrelles o deturar el sol— un altre mandrós miracle—com Josuè.

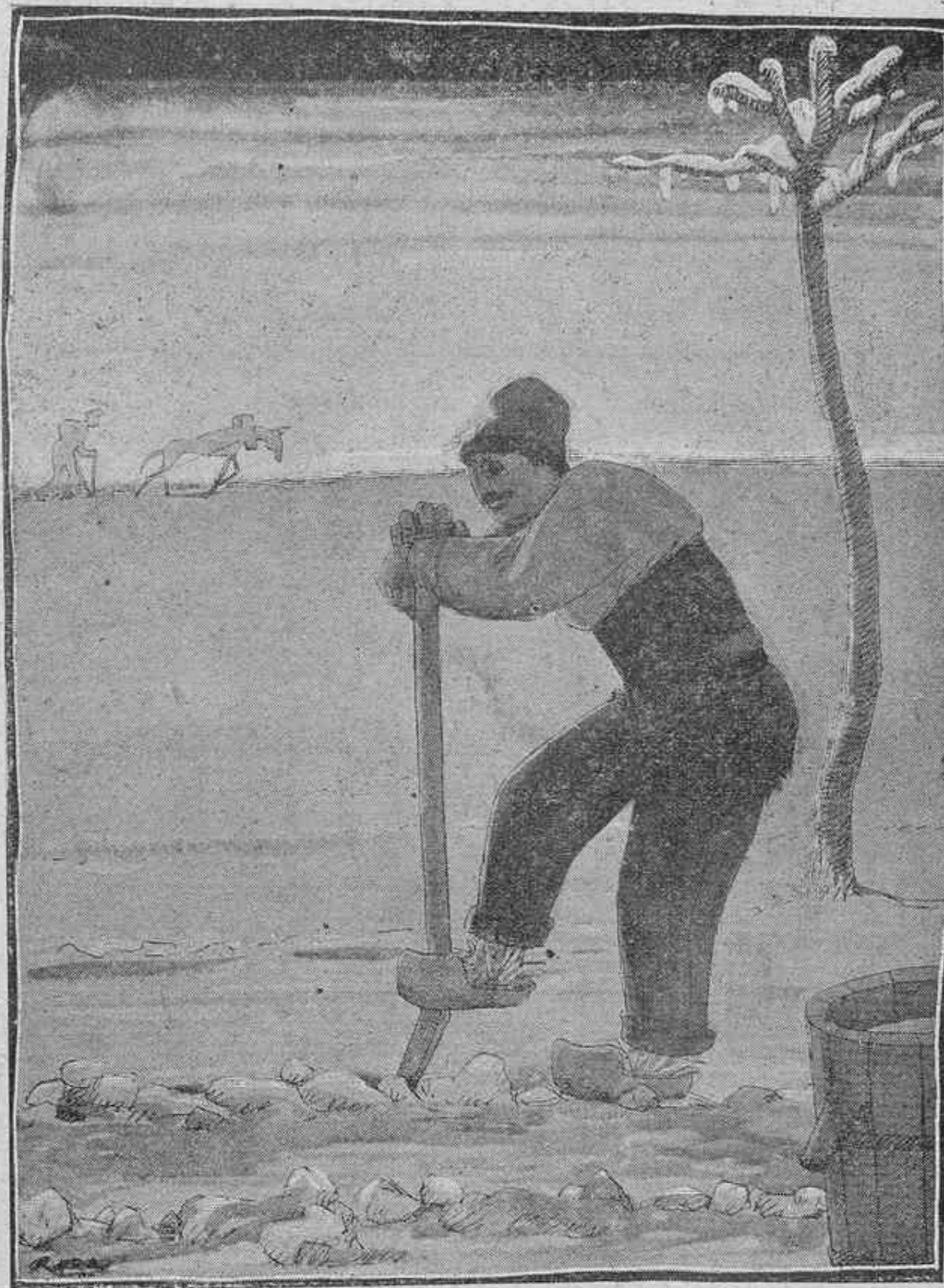
L'història posterior del cristianisme podrà correr paralela a l'història de la galvana, si algú cau en la tonteria de pendre's aquet treball. Els cristians primitius no fan res, ni defensarse quan els ataquen. ¿No mana la llei del Crist que's presenti peresosament la galta esquerra quan abofetegin la dreta? Doncs que'ls persegueixin, que'ls esclavitzin, que'ls

donguin a les feres. Ells no faran res, perquè en el no fer res resideix la gran virtut cristiana. Els més purs marxen a jeure al desert, els més intellectuals funden tranquils monastirs. Quan passen els segles y arriben aquestes hores culminants de l'acció catòlica, que s'anomenen la Reconquesta espanyola y les Creuades, altra vegada l'ànima peresosa de Jehovà resorgeix en els seus creients. Els alarbs en quatre dies conqueriren l'Espanya. Doncs els cristians trigaren vuit segles en recuperar lo que'ls africans en un moment guanyaren. Tres segles duraren les Creuades, y encara els Llocs Sants són dels turcs.

Be prou que'n tenen la sensació d'aquesta mandra els pobles que professen el catolicisme. Poble de sol y de guitarra; poble quiet que de matar els polls a la canalla'n fa una diversió; poble de pidolaires, cantants, frares, gent que no s'ha pres ni la molestia d'apendre a llegir y que frueix fent rotllos a la porta de les iglesies y a l'entorn dels cegos cantaires y dels arrenca-caixals; poble, en fi, d'esquena-drets; poble catòlic. La mandra crida a la mandra. ¿Que's peca tota la vida? Doncs ab un moment de contrició, y encara a darrera hora, s'assegura un lloc al cel, y si no n'hi ha prou,

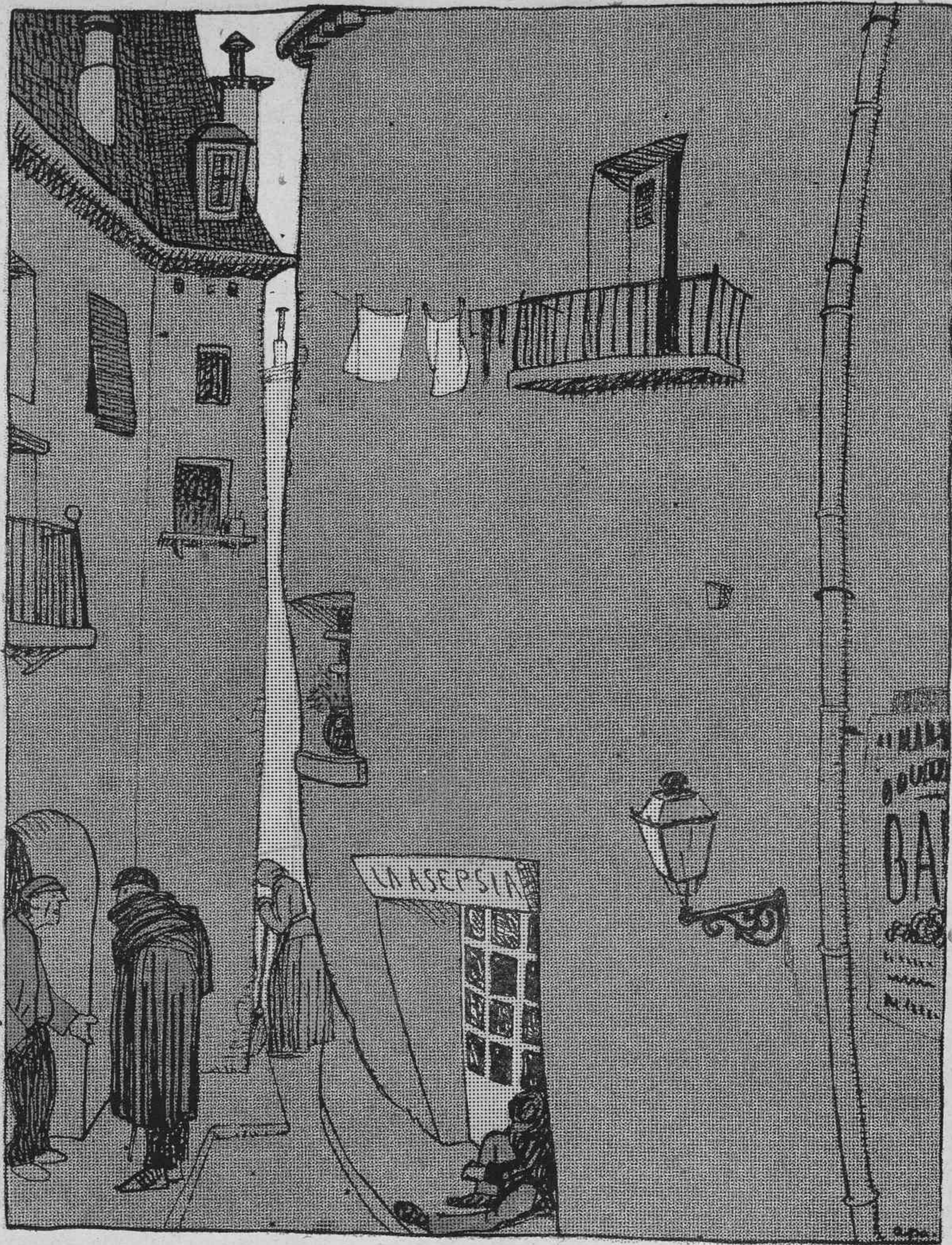
els que queden treballaran per nosaltres, tot resant y fent dir misses, pera que entrem al cel. ¿Que no podem contenir-nos en els vicis ni en les malifetes? Ab un quart d'hora de confessió ens rentem de tota culpa. El catolicisme'n té prou ab que l'ànima treballi cinc minuts, pensant que'ls seus fidels són massa mandrosos pera aguantar masses dies una penitencia, una austera regla de viure.

La mateixa filosofia cristiana pot servir de fonament a la filosofia de la mandra. ¿Pera què lluitar, ens diu el cristianisme, si tot es vanitat y fum? ¿Pera què estimar la vida, si no fa més que repetirnos aquella desconsoladora inscripció dels vells rellotges solars, referintse a les hores: *Vulnerant omnia, última necat*? Aqueixes doctrines de la quietut y el renunciament, es indubtable, amic, que van molt

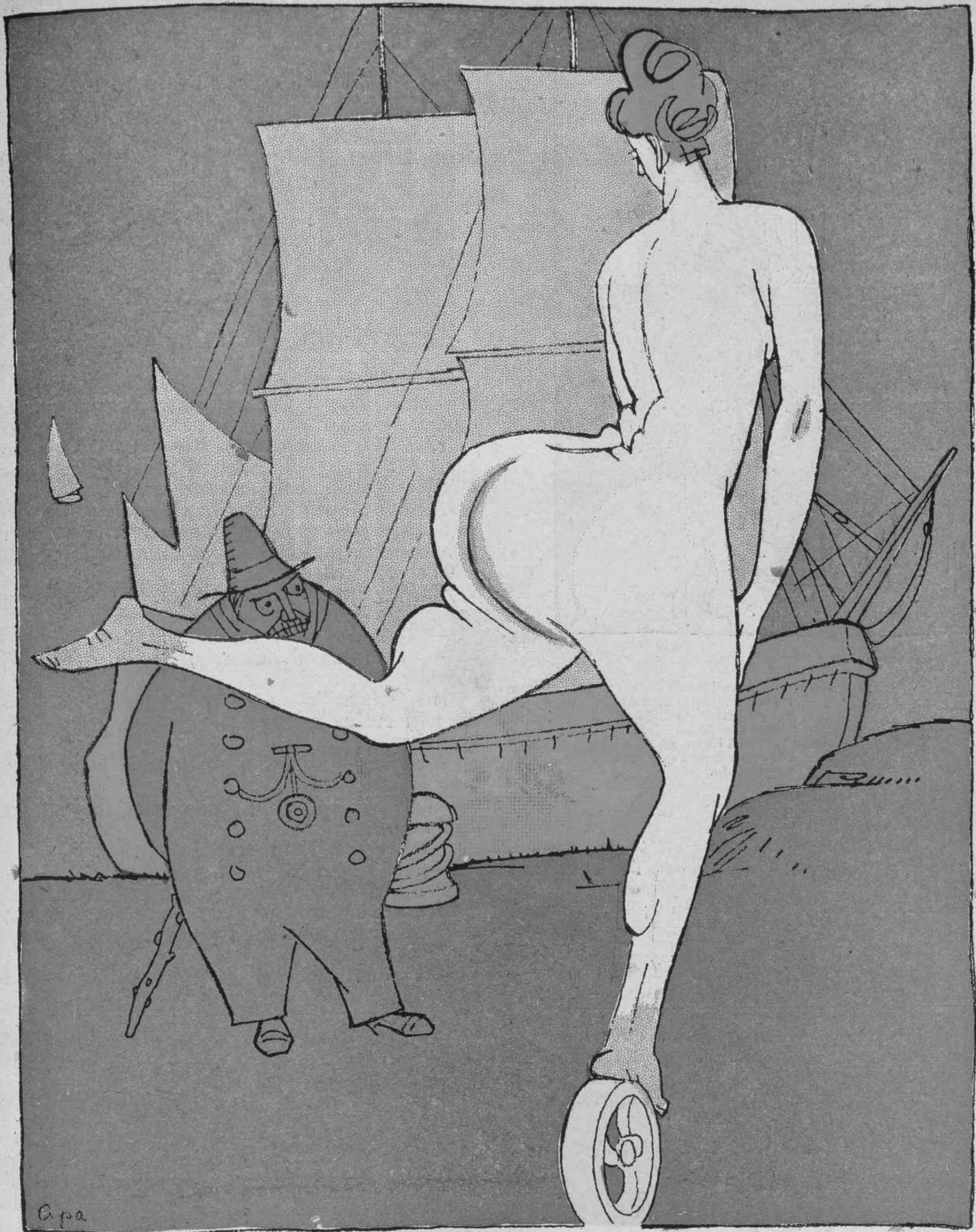
ELS INTUITIUS

—Les grans idees furguen dintre meu... Jo no sé si es l'art musical, o la literatura, o la pintura, que'm criden... ¡El cas es que aquesta feina es molt pesada!—

MALALTIES DE LA VOLUNTAT

—Ja ho sé que soc un gandul, però no hi puc fer més. Soc com aquells que han de treballar com uns desesperats de nit y de dia fins que reventen.—

EL SENYOR CANONS Y LA FORTUNA

—¿Còm?... ¿Ja se'n và?... ¿Ens deixa?
—Sí; me'n vaig cap a un altre país ont hi hagin més bones carreteres y millors empedrats.—

UTOPIES

El conferenciant: Si treballem de valent, doncs, podem farnos amos del mercat de Turcòpolis y ressucitar la nostra indústria, un temps tan poderosa...

Un parell d'auditors: Aquest home no toca de peus a terra... ¡Se pensa que això es bufar y fer ampolles!...

be pera esser propagades per un sacerdot desde la trona, pera que tots els sense ganes de treballar y de moure's les practiquin.

Santa la mandra, desde'ls dies del Gènesi; santa, perquè el treball caigué, l'ensat per Deu, damunt del cap de l'home, com una maledicció; santa, perquè el no fer res es el camí més recte pera guanyar el cel; santa, perquè en les oracions demanem a Deu que'ns dongui el pa de cada dia, pera no tenir necessitat de treballar; santa, perquè ab els pocs sants que se sab que treballaven, com ara Sant Isidre Llaurador, els aucllets li sembraven y els angels li portaven l'arada. Resem, doncs, per ella y per la seva santetat: «Crec en Deu pare, tot poderós, creador del cel, de la terra y de la mandra...»

PENSAMENTS

Els llatins deien: *Labor prima virtus...* Però, avui, el llatí ha caigut molt en desús.—*Jean Jaurès.*

Vindrà un dia en que no més treballaran els tontos... y els veritables treballadors.—*Sèneca.*

UN CAPITUL DE LA BIBLIA

QUE NO FIGURA EN CAP DE LES BIBLIES PUBLICADES FINS AL DIA

RA l'època venturosa de l'infancia del món.

Acabats de sortir de la mà de l'Altíssim, felissos, alegres y lliures dels mals-de-cap que dona una familia, sobre tot si es molt numerosa, Adam y Eva vivien en el Paradís.

¡Quina existencia, la d'aquell matrimoni!... La vinya no s'havia inventat encara; però, no obstant, allò era per ells una vinya. Casa franca; alimentació sana, abundant y gratuita; desco-

neixement absolut d'aquest enfarfec que se'n diu trajo... ¿què més necessitava la jova parella pera viure ditxosa?

Però heusaquí que un dia succeí allò tan tremendo de la poma y la serp, y, en un tancar y obrir d'ulls, tota aquella felicitat va anarse'n a cà'n Pistras.

Apenes consumada la cosa, Deu, que per primera vegada feia cara de tres Deus, va presentarse al Paradís.

—¿Aixís compliu les meves disposicions, grandíssims?— cridà ab veu irritada.

Adam y Eva, que, a dir veritat, no s'esperaven aquella repulsa, varen mirarse'l un poc sorpresos.

—¿Què?... ¿Què ha succeït?

—¿No us havia manat que no toquessiu per res la pomera?

Eva, més maliciosa que l'home, enrogí una mica y baixà els ulls; Adam, carregat de bona fè, tractà ingenuament d'excusarse.

—Es veritat, y ben present tenia jo la vostra ordre, però aquesta...

—¡No se'l cregui!—saltà la dòna, tota sulfurada.—Ha sigut ell...

—Dispensem, Eva: recorda que...

—¡No vull recordar res!... Has sigut tu, tu y tu...

Per desgracia dels nostres primers pares, Deu, que ho sab tot, sabia també de pe a pa com s'havia desenrotllat la deplorable escena, y, ab un gesto de suprem disgust, posà fi a l'inutil disputa.

—Sigui l'un, sigui l'altre—va dir—la vostra incalificable desobediencia mereix un castic.

—¡Perdó!...

—¡Ca!... ¡No hi ha perdó que hi valgui!... Desde aquet moment us expulso del Paradís, y, además, quedeu obligats a perpetuitat a guanyarvos el pa ab la suor del vostre front.

Y acompanyantlos suaument a la porta de l'immens jardí, sense fer cas de les súpliques ab que, tot caminant, probaven encara d'enternirlo, el Pare Etern plantà a Adam y Eva al carrer.

Ja sols, els dos pobres desahuciats, aturantse en sec, varen clavarse recíprocament una mala mirada.

—¿Ho veus?—va dir ell.

—¿Ho veus?—va replicar ella.

—Per culpa teva, ara...

—No ho diguis més que es per culpa meva, ¿sents?

—¡Ai, gran hipòcrita!

—Ves, ves allà, beneit!...

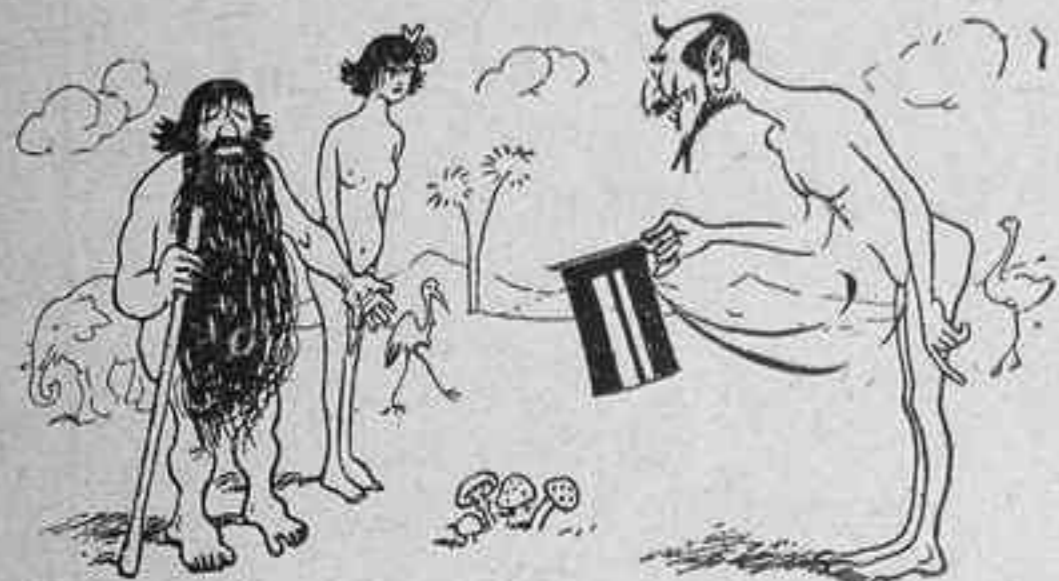
LA BENEÍDA MANDRA

(ODA-PARODIA)

Deu sab quin hauria sigut el final d'aquella polèmica, si de sobte, surgit com per encant, un nou personatge no apareix al davant seu.

Era un home d'uns trenta anys, guapo, moreno, d'ulls vius y ab un aire de desembras que atreia y inspirava respecte.

—Bon dia—els va dir, saludantlos afectuosament.—No'm coneixeu?... Soc el Dimoni.

Adam y Eva, que no tenien la menor noticia de la seva existencia, entre extranyats y contents no feien més que mirarse'l.

—¿El Dimoni?

—Sí. La meva missió

en el món es desbaratar l'obra de Deu, contrariant els seus designis y dificultant el compliment de les seves ordres.

—¡Ai!—va exclamar llavors Adam, fent un sospir de satisfacció.—Doncs, vens d'allò més be. Aquesta dona y jo viviem en el Paradís...

—Ja ho sé. Y el Pare Etern us en ha tret, ¿oi?

—En efecte. Però no es això encara lo més trist. Lo pitjor es que, pera acabar de fastiguejarnos, ens ha condemnat a treballar.

—No us apureu—va fer el Dimoni, deixant escapar un amable somris ple de promeses.—Si Deu ha inventat el Treball, jo he inventat un'altra cosa millor.

—¿Què es?

—La Mandra!... Una forsa misteriosa que destrueix tota mena d'activitats y les transforma en inercia; una sirena invisible que's penja a l'orella de l'home y li canta nit y dia la dolça cansó del no fer res.

—¡Ajà, molt be!—exclamà Eva, manotejant, entusiasmada.—Ja hem sortit del apuro...

Adam, més rezelós y allissonat pel xasco que acabava de succeirli, va aventurar encara una observació.

—¿Però, voleu dir—preguntà al Dimoni—que Deu no s'enfadarà al veure que ab tanta despreocupació infringim les seves ordres?

—No tingueu por de res. Ja hem quedat aixís ab ell. ¿No compreneu que, si Deu no ho volgués, ni jo, Dimoni, existiria, ni la Mandra s'atreviria a alsar el cap?

—Oh, gracies!... Es cert.—

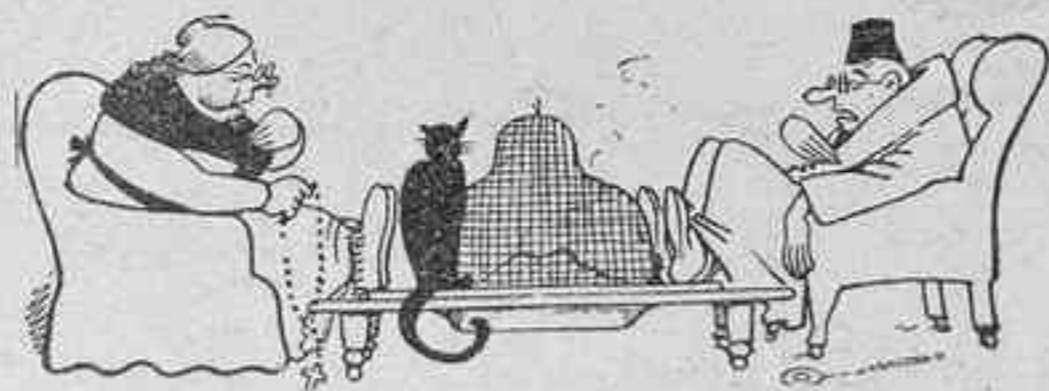
Y aquí terminà l'epissodi.

Satisfet de la seva obra, que'ls sigles havien de perpetuar, el Dimoni feu a Adam y Eva una graciosa cortesia, y, sense pronunciar cap més paraula, se fongué a la seva vista de la mateixa manera que hi havia aparegut.

Com se veu per aquestes curioses referencies, de l'exactitud de les quals no es possible dubtarne, la Mandra—filla del Dimoni—es, encara que no ho sembli, d'origen diví.

Perxò les nacions més religioses y, naturalment, més divines, són també, han sigut y seran sempre, les més mandroses.

Y no val a senyalar.

¡Quina felís pensada
la del que engega el sant treball a dida,
y forma en l'avensada
de la gent emmandrida,
la sola y única que entén la vida!

Que no espera la venia
de ningú que li compri o que li vengui,
ni agafa neurastenia,
ni té amo que l'ofengui,
ni parroquià que'ls pagos li suspengui.

No's cuida del que diuen
els noucentistes y embrollats glosaris,
ni llegeix lo que escriuen
de la guerra els diaris,
perquè tots de la pau ne són contraris.

Una pau delitosa
¿no la gaudeix millor qui el dia passa
segut a la mandrosa,
y, si això el cansa massa,
cercant postura còmoda, s'hi ajassa?

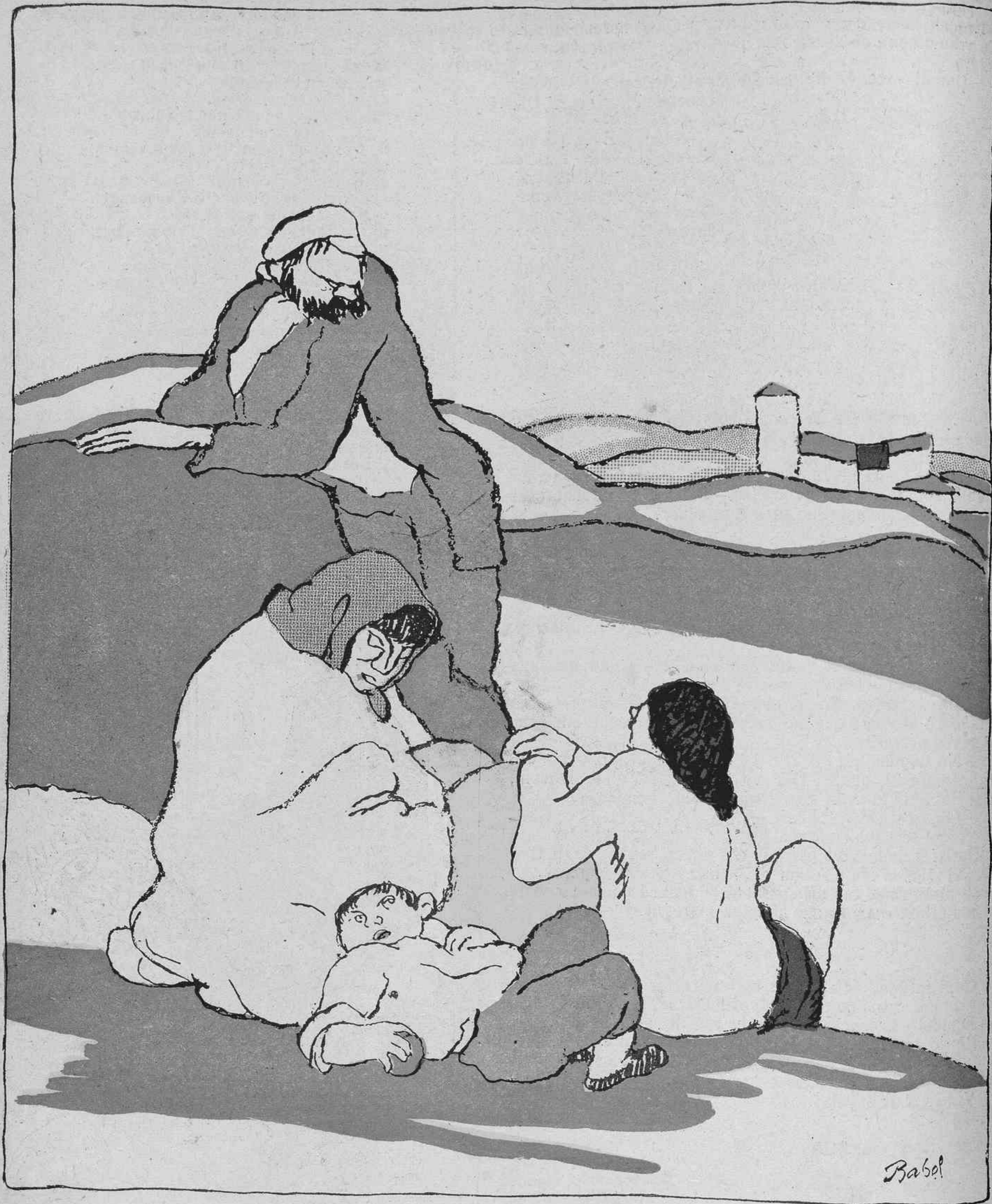
¡Oh torre al Tibidabo,
franja de cel, retall de fantasia!
Ja veus lo que t'alabo;
doncs més t'alabaria
si a ser meva arribessis algun dia.

Les ordres, allavores,

VOCACIÓ

—¡Caram, caram, de Ramonet!... Vès qui ho havia de dir que't fessis capellà.
—Sí... ja veurà... ¡Estan tan malament tots els oficis!...

PRECOCITAT

—Y tu, xicot, ¿què voldràs ser, quan siguis gran?
—¡Cucurulla, que no més treballen un dia a l'any!...—

solsament del rellotge tinc de creure
que, descomptant les hores
del menjar y del beure,
ne marqui sempre una: la de geure.

Vinguen els somnis placids
dels dematins, les llargues mitg-diades
sense regustos acids
ni digestions trencades
pel sò d'imperatives campanades.

Sota els pins reinosos,
quan dolsament la brisa els fa somoure,
ab els ulls somniosos
y la boca a mitg cloure,
poguè escoltarho tot com qui sent ploure...

Y quan el vent rebufa,
les nits de temporal y calamarsa,

ben encesa l'estufa,
al menjador quedar-se
y ab el fum del cigarro ensimismarse.

Sustreure's al bullici
del poble productor, comptant les vigues,
y deixar l'exercici
pels burros, les formigues
y tots aquells que'ls proben les fadigues.

No desitjo grandesa
ni que la gent al meu davant s'inclini;
no ambiciono riquesa,
gloria, honor, ni domini,
ni res que dongui feina y amoini.

Vull una vida flonja,
pels afers y negocis no alterada;
un sòu com de canonge,

y la plascent estada
d'una torre, ab jardí, ben encalmada.

Un rec d'aigua de mina
que del jardí les vores ressegueixi,
y un brolladò ab piscina
que als peixos diverteixi
y, ab el clic-clic de l'aigua, m'emmandreixi.

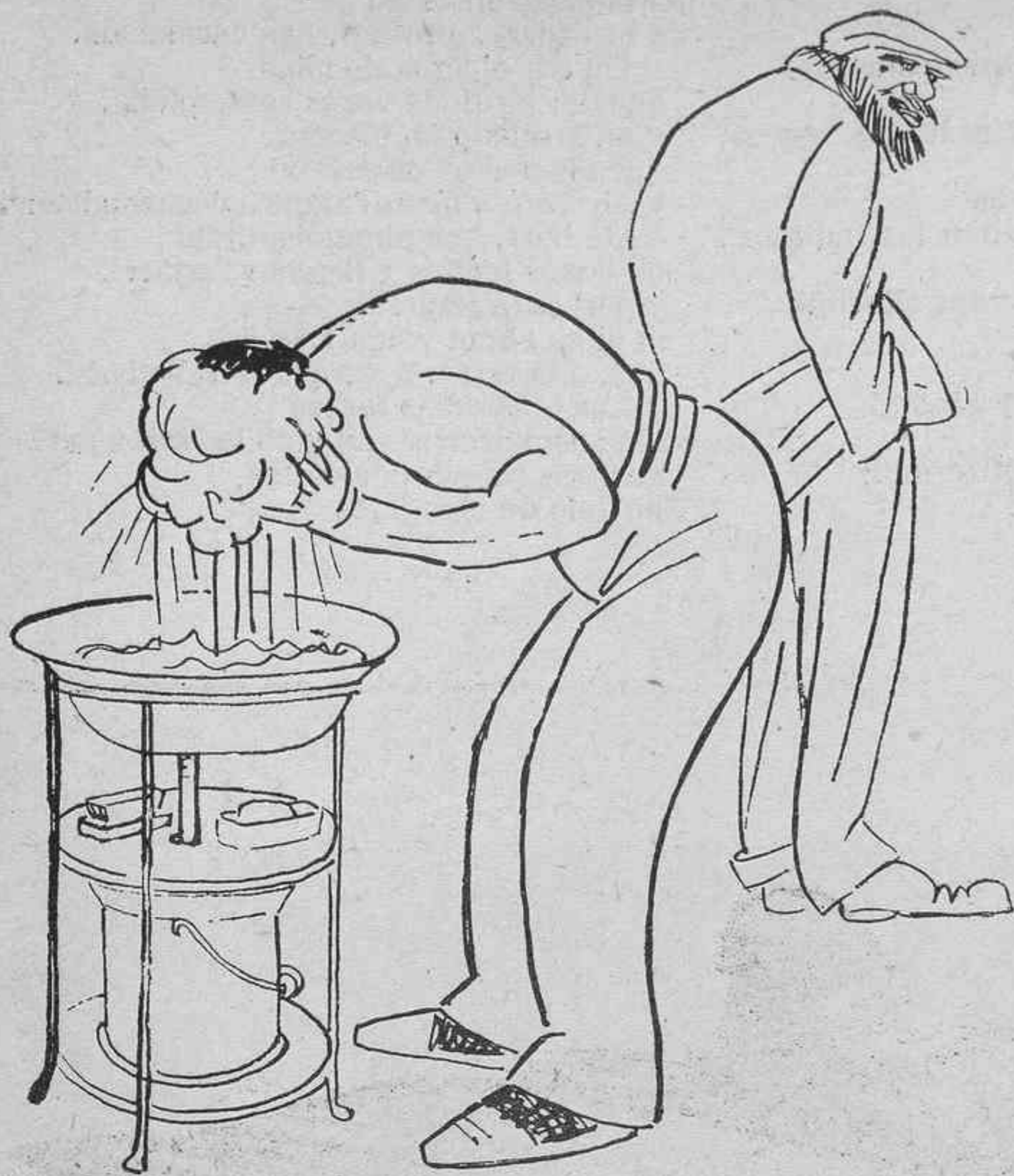
Un hort, que pugui omplirshi
de bones fruites y llegums l'armari,
y per' entretenirshi
si hi ha algun voluntari
que, a la terra, li agradi el treballarhi.

Les obreristes lluites
contemplaré tranquil y ab les mans netes
mentres tingui, ben cuites,
un' olla de mongetes

INJUSTICIA

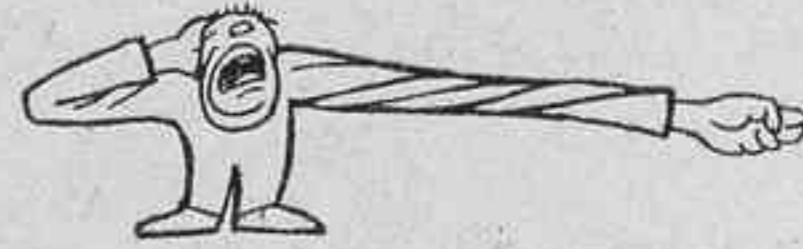
—Ho trobes be això... que al món hi hagi tantes taules parades de quinze o vint coberts cada una y que ni un d'aqueixos coberts sigui pera tu?...—

CREENCIES

—¡Ves fent... ves fent!... Mira: tots aquets homes que devegades veus ab un cap petit, petit, són homes que's rentaven massa.—

o una plata de cols, ab perdiuetes.
 Y que vagi fent via,
 gastant cervells, l'activitat humana.
 Deume a mi l'armonia
 d'una estrofa pagana
 per cantar l'òs bertran y la galvana.
 Per mestre, la tortuga;
 per flauta, el manec d'una vella escombra;
 geient, com una oruga,
 damunt la blana alfombra,
 l'hivern a prop del sol, l'istiu a l'ombra.

AFORÍSTICA MANDROSA

Qui més hi fa, més hi perd.

*

Afarta'm y diga'm moro.

*

No per llevarse molt dematí surt el sol més aviat.

*

Qui ha fet avui farà demà.

*

Fins Nostre Senyor va descansar el septim dia.

*

De treballar no n'hi ha cap burro gras.

L'OCIOSITAT ES LA MARE DE TOTS ELS VICIS

—¿Agafem el tramvia?
 —¿Un De Xipell agafar el tramvia?... ¡Primer aniria pederastament!...—

DEL DIETARI D'UN MANDRÓS

1 Novembre, 1911.

Acabo de rebre carta de l'Apa.
 Me convida a col·laborar en un número de L'ESQUELLA, dedicat a *La Mandra*, que ell dirigeix.
 Tinc ganes de complaure'l, pobre xicot; es un bon amic.
 Miraré de ferli un articlet.

15 Novembre, 1911.

L'Apa'm diu, desde París, que «a veure com està l'article sobre *La Mandra*».
 Si tinc humor, li escriuré que ja hi penso y que perdi cuidado.

1 Desembre, 1911.

L'Apa'm recorda la promesa que li vaig fer, justament avui fa un mes, d'escriureli un articlet pera'l número de *La Mandra*.

Realment, l'Apa es un xicot de bona memoria.
¿La mandra... la mandra?...
Sí, es un tema que's presta; fins m'hi podré lluir y tot.

del

15 Desembre, 1911.

En aquest moment, onze del matí, m'entrega el ca postal de l'Apa.

Ja'm penso lo que diu: que li envii l'article *Mandra* que li vaig prometre.

¡Justa!... L'hi hauré de fer, no hi ha remei.

1 Janer, 1912.

L'Apa'm torna a escriure dientme que ¿què faig l'article pel número de *La Mandra*?

Ben mirat, l'A

Convé tre

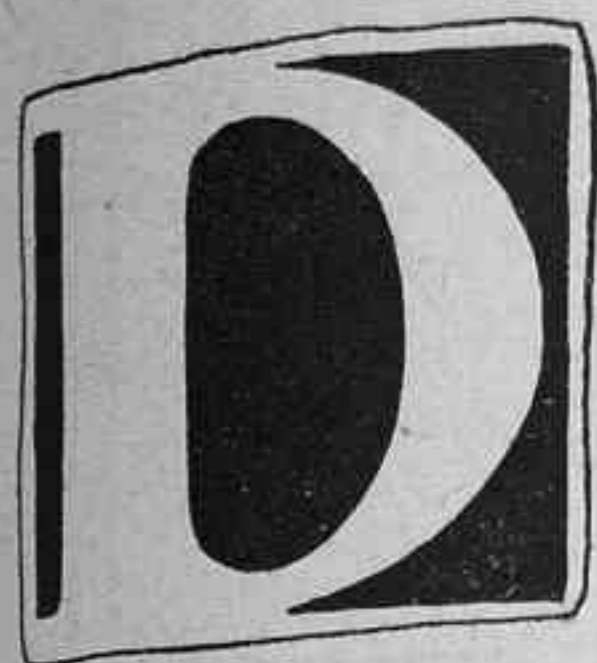
15 J

art

ni

15 J
thor.
de la pesada.
l'ou a manar.
de casa d'agafar
le duo permi
de les seua dietar
mesures, pam

MANDRA D'AMOR

ON Joan tenia mandra. Per qualsevol altre home el tenir mandra no significa res. Per don Joan, sí. Era un artista. Sabia hermostrar totes les coses. Y la mandra era per ell com un altre intensíssim goig dels sentits.

Un gandul que no té feina, no sab lo que es la mandra. Tan sols la pot saborejar aquell home que té consciència del seu treball y que frueix no fentlo. L'acaricia, l'imagina. Però no el fa. Y s'estira. Hi ha qui té vocació d'artista solament per fumar en pipa, davant d'una tela en blanc, verge de colors. L'artista de la pipa no més fuma. No pinta mai. Es tot un caracter. Sent la voluptuositat del que's busca feina per tenir motiu de disfrutar de la vaga.

Y aixís era don Joan. La dòna, massa facil pera ell, no li satisfieja prou els sentits. Ja l'amor era com una obligació fatal. El pecat era l'abstinència, com pel golafre es la fam y per l'anacoret la reina de Saba.

Perxò don Joan, que no'n tenia prou ab els set pecats capdals pel goig de la seva vida, va sentir en un grau superlatiu el de la mandra. Y el dia que's va dedicar a la mandra, l'Església el va canonisar.

¿Y còm?

...Era una donzella, revestida de totes les virtuts. Estava coberta pels tres vels de l'ignocència. Era la plenitud dels quinze anys. Era una noia tota rossa, que's fonia en un raig de sol. Tenia totes les perfeccions. Prometia tots els plaers. ¡Bona poncella per esser morfollada per l'impudic alè del burlador!

Don Joan aspirà a la possessió d'aquell cos menut y caríssim. Fou l'aspiració més gran de la seva vida. Poca la feina. Una mirada, un somriure, una paraula, un guant perfumat, una carta. Joc de poques taules.

Esperant l'hora del rapte, de la seducció, del misteri, estava don Joan, ben repapat en un silló, davant d'una taula de roure, vuidant gerros de vi. Era al caure la tarda. El criat omplia la copa. Don Joan sentia una nyonya dolça. Encara que estava ben educat y tenia maneres de cortesa, en l'intimitat sabia estirar els brassos, perllongantse, tot badallant. Passaven les hores suaus. Y don Joan sentia la mandra, suaument y dolsament també. Y vingué la del misteri. Don Joan no's bellugava. S'estirava ab més dalit. Sentia tot l'encant de la mandra, en el precís instant d'anar a estimar. Y diuen que va preferir aquell petit goig dels sentits, abandonant

l'amor caríssim, a la possessió de la minyona de quinze anys, fresca y riallera y tan rossa que's fonia en un raig de sol.

¡Tenir mandra d'amor! Això sols ho pot fer un don Joan. La mandra d'amor, en un altre home, fora impotència. En un mistic, fora vici o habit. En don Joan era art; res més que art, pervers y maligne.

Això us donarà a comprendre que no tothom ne pot esser de mandrós.

Pera sapiguer lo que es la mandra, s'ha de tenir un greu y pregon coneixement de la vida.

Pera arribar a la mandra, s'ha d'haver treballat molt.

Un treballa ab més dalit, pera sentir la mandra ab més intensitat.

Perxò don Joan se va passar la vida estimant, pera poguer arribar an el moment de la possessió de la dòna ideal y sentir l'immens goig de la mandra d'amor. La renunciació.

Y allavors compregué, don Joan, que la possessió de certes virtuts d'abstinència no són altra cosa que una inversió

ELS INCOMPRESOS

—Però ¿per què no fas alguna cosa? mal siga pera no aburrirte..

—Cah! Estem en un país d'imbecils; ningú'm comprendria.

de termes en el goig dels sentits. Y que la virtut, moltes vegades, no es altra cosa que mandra d'amor.

Y que la mandra d'amor es un goig.

Y que un goig se converteix en vici.

Y un vici en pecat.

Y el pecat en un encant més de la vida.

Y desde aleshores se dedicà a cultivar, ab goig de tots els sentits, la mandra, plena de perversitats y d'encants misteriosos.

Y l'Iglesia va proclamar la seva conversió.

Y fou proclamada la conversió, per virtut de la mandra d'amor, ab gran abatiment y desencant de totes les dones, que en materia amorosa són partidaries del treball actiu, integral y obligatori.

L'ELOGI DE LA MANDRA

Cansa més la mandra que la feina.

En dret penal, l'ubriaguesa esdevé una atenuant, si no es habitual, y una agravant, si ho es. Doncs això mateix pot dirse de la mandra.

DERIES

—Ara busco una colocació.
—Tu sempre tan optimiste, oi?... Sembla mentida que hagus llegit a Max-Stumpreltkhg!

L'estat de mandra es l'estat perfecte de l'home.

Després d'aquesta sentència, que n'hi ha pera fer rumiar mitja hora al que no tingui mandra de rumiar, crec que no hauriem de dir res més; però, com que no hem arribat a l'estat perfecte del mandrós, comentarem la sentència.

El treball, el sant treball (com ne diu el Gremi dels Dropus, pera enganyar als que fan feina), el sant treball, no sols no es sant, sinó que sempre es interí pera arribar al sant No-fer-res.

Quan veiem a tants obrers que, aixís que'ls diuen «¡Visca el Treball!», aplaudeixen furiosament, y s'exalten, y s'entusiasmen, com si volguessin treballar més, sempre pensem: «O be somnien, o no saben lo que demanen», y si no fos que després del crit fan vaga pera treballar menos, y demanen menos hores, o les demanen intensives, creuríem que no són dignes d'anar a parar a l'estat perfecte, o sia a l'estat de la mandra.

Malfieuvos sempre d'aquells que us tracten de *laboriosos*; es que no us gosen dir jornalers, homes de feina, homes de treball; es que us creuen endarrerits, esclaus, carn de negre, o bestia de cinia, y dissimulen el mal mot ab la paraula *laborioso*. Saben ben be que'l no fer res es un estat de perfecció; que es l'ideal portat a la pràctica; que viviu interinament tot esperant l'estat de Gracia; y, pera no ofendreus, us amoixen. Tingueu present aquesta altra regla: el que del treballador ne diu obrer, y a l'obrer li diu *laboriós*, o acabarà demanantli el vot, o fentlo suscriure al seu periodíc, o el tancarà en un escriptori pera poguer ell mandrejar més hores.

El treball es una càrrega que Deu Nostre Senyor ens va enjegar de resultes d'aquell pecat que val més que no anomenem. Se treballa pera arribar a poguerse estar del treball; són les penes precursoras de l'estat de perfecció; es l'anar ab la palla al béc; es la necessitat de treure's les coses que's duen a dintre; són les primicies del crear; y sinó, observeu una cosa: quan un home y una dòna s'enamoren, y volen fer niu, y volen casarse, y's trasbalsen pera muntar casa, y's desesperen cercant medis, aixís que estan matrimoniats pera treballar, donantse les mans, veureu que no corren, que s'hi ajeuen... com s'ajeuen pera somniar, pera contemplarse, pera

embadalirse, pera morir-se, y pera totes les coses serioses que passen en la nostra vida.

Podriem citarvos, encara, que les grans civilitacions han arribat al cap-d'amunt, quan els treballadors han plegat, pera poguerse donar al no-fer-res; y que sempre han sigut els barbres els que'ls han tret l'ensopiment; podriem citarvos també que, sempre, els que van més depressa són els que ensopeguen més; podriem citar filòsops de totes menes y carnadures que han predicat ab l'exemple, y malgrat no fer gran cosa, després de centenars d'anys, encara avui dia se'n parla; podriem parlar de les piràmides, que, a força de no fer res, se sab el Ramsés que hi jeu, y no se sab res dels mils d'esclaus que hi varen treballar centuries; podriem citar... moltes coses, si no fos que escriure tant també fa *laborioso*, y no voldriem que'ns ho diguessin, que al que li enjegen aquet mot ja ha rebut per tota la vida.

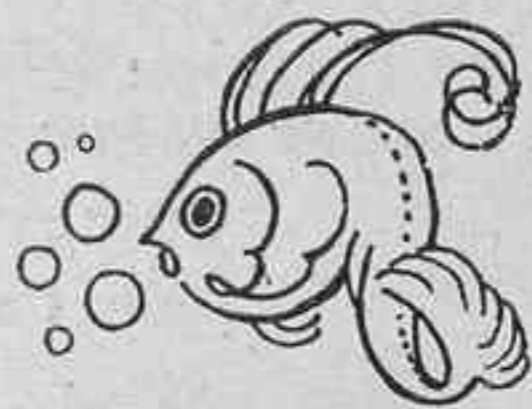
Treballar ja està be. Fins es ben vist; fins se fa un bon paper, treballant; però no cridem mai: «¡Visca el Treball!»

Cridem, si voleu: «¡Visca la Feina, que'ns porti a l'estat beatífic, que es la mandra definitiva!»; «¡Visca l'Alabat sia Deu, que'ns dongui pa ab tot y el Treball!»; «¡Visca el Correr pera anar al Jeure!».

Són visques llargs, però justos, y d'alta aspiració humana. Tot lo demás són *latiguillos*, frases de miting y cabories. Pendre el solet a l'hora de pendre'l; estarse a la vora del foc en les vesprades de l'hivern, veient la gebre glassar els vidres; llegir a la vora del caliu; contemplar el vespre de panxa-enlaire; veure el fum de la pipa enlairarse, y triarse els somnis després d'un apat. ¡Aquest es l'ideal de l'home que respecta lo que val la Mandra!

El que no fa això, una de dugues: o es que no pot, o es que està malalt. Pateix miseria o ambició. O be té el castig de treballar o be té el vici de fer feina. Tots dos, ¡els pobres!, són ben de planyer.

Y en fi: que, si no tinguessim la santa mandra de cridar, cridariem: «¡Visca la Mandra!».

D'AIXÓ DE LA MANDRA

Per mi, que diguin lo que vulguin aquets intel·lectuals que saben trobar punta a una bola de billar, la mandra es un pecat dels més imperdonables. Sense comptar que'l badallar fa tornar la boca grossa y que l'estirarse esqueixa els sotaixelles, s'ha de tenir present que'l no fer res es la menos productiva de les coses.

Però, es clar, els dotze o tretzecentistes, que troben que l'emborratxarse es esperitual, y que tocar-se de puntes de peus fa distingit, y que l'home y els gossets falders han de fer la felicitat femenina, creuen també, naturalment, que la mandra es una virtut descansada.

No diré que no sigui agradable el geure, y fins quan la bagarrerria encarna en un home que té el sentit de la peresa com tenia en Carles Altadill, va revestida de certa auriola de gran-

ELS ESTUDIANTS

—¿Que passa, diu?... Que un diari'ns ha insultat, y això, en vigílies de vacances, no's pot tolerar.

—...Encara com no vos declareu en vaga?...

desa que fa venir ganes de tombar'shi. L'Altadill era mandrós y sabia mantenir el prestigi de la mandra; si tenia gana y un amic l'invitava a dinar, sabia negarse estoicament a alsarse del pedrís aont jeia, y, si no li portaven *a domicili*, s'alimentava de la gana que tenia; alguns anys se llevava sense ganes de treballar, y l'òs a l'esquena ja'l portava de naixensa.

Però ab la mandra s'hi ha de tenir modos y no pot portarse fins a l'extrem a que la portava una familia coneguda meva que fou víctima d'una serie de desgracies produhides per la seva mandra. El marit tenia un ofici reposat: fumava vidres pera mirar eclipses, però aquesta feina no li produhia ni pera descansar; la seva dona feia de mirinyaquera, però va tenir la mala pensada de posarse a fer de l'ofici quan ja la moda dels mirinyacs estava oblidada; la criada esguerrava tots els menjars, perquè per peresa de remenar deixava agafar les sopes y recremar les salses.

El matrimoni s'encomanava a les imatges de la seva devoció pera sortir dels apuros que passava, pensant en l'*ajúdat que Deu l'ajudarà*, però oblidant l'*ajúdat* y refiant del resto. Sinó que les imatges a que s'encomanava no escoltaven ses oracions, també per peresa; ell pregava a un Sant Crist, perquè li semblava que l'imatge sense la creu feia un estirament, y per això l'havia pres per patró; ella tenia devoció a la Mare de Deu d'Agost, perquè s'hi avenia ab l'afició al geure; però tots coincidien en no fer res y el matrimoni passava les de Caín y pico. Un nen que tingueren va sortir tan pastat als autors de les seves mitgdiades, que als dos anys va permetre que una mosca se li mengés mitg nas per peresa d'aixecar les manetes.

Davant d'aquestos exemples ja veuen si s'ha de considerar a la mandra com una calamitat. Que un no fassi res, *bueno*; que'l geure agradi, passi; ¡però tenir mandra!...

O MALALTIA O LUXE

Que'm dispensin els companys de redacció y els lectors d'aquet setmanari que siguin de parer diferent del meu... Però jo soc furiosament *antimandrista*. Lo qual no vol dir que no respecti la mandra en aquells casos en que respecte mereix.

La mandra—vull dir aquí la mandra permanent, *profesional*—es, al meu entendre, o una malaltia o un luxe. En el primer cas, planyo al mandrós; en el segon, l'odio sincerament. Perquè es innegable que les malifetes de la mandra, en tots els terrenys, són enormes y funestes. Individualment, econòmicament, espiritualment y... (poseuhi tots els altres adverbis que be us semblin), es una malura de pitjors conseqüències que les epidèmies y que'ls vicis. La mandra fa més mal als homes que el joc, la beguda, les dònnes—vull dir certes dònnes, ¡es clar!, —la literatura pornogràfica y el mal mot.

Penseu una estona en els drames de que la mandra es mare maleïda. Penseu en els que, per dropos, s'arruïnen, no s'enriqueixen, o cauen en totes les baixeses, o perden l'honra y la vida. Si's pogués fer una estadística de les desgracies causades per la mandra d'ensà que'l món es món, sentiriem envers ella un immens horror y un odi sant.

Quan la mandra es una malaltia, cal sotmetre el mandrós a un tractament terapèutic, per més que la mandra crònica es quasi sempre incurable. Quan es un luxe, cal perseguir els mandrosos com a delinqüents y adhuc exterminarlos com a rates. El mandrós per luxe es el més abominable dels degenerats. Davant d'ell jo'm sento encès d'una crudeltat inquisitorial y trobo acceptables tots els procediments empleats en els temps mitgevals pera treure els homes a la vergonya pública.

L'ODIÓS TREBALL

L'estat natural del home es el perfecte estat de la ganduleria, que'ls italians anomenen *far niente*, els castellans *galvana* y els catalans *mandra*.

Aquet profon pensament, que pot trobarse en el tomo XXVI de les meves *Obres completes* (1), està comprovat pels fets. L'habit d'«ajèureshi» es quasi un art nacional, que alcanza un grau prodigiós de perfeccionament a Andalusia, patria del tío *Alegría*, amo d'aquell gos de la copla:

«¡Hombre! Se parece usted al perro del tío *Alegría*, que, para ladrar, tenía que arrimarse á la pared.»

(1) *Diversos y complicats procediments pera no fer res*, tomo V, pàgina 276.

Un gos que, pera fer el minim esforç de lladrar, busca l'apoió d'un mur, es un gos sabi y un símbol de la peresa nacional. Dos andalusos amics que's troben al carrer y s'aturen pera enraonar, imiten al gos de la copla y s'apoiem també aont poden.

El treball sigué imposat al home com un castig. «Guanyaràs el pa ab la suor del teu front», va dir, irritat, el Senyor, després d'allò de la poma, que tan cara fruita ens ha sortit. Per lo tant, el treball envileix, com tota coerció imposada, y l'home més gandul es l'home més digne. En Girona pobre era, en aquet concepte, el ciutadà més respectable, y jo, que fent aquest article treballo, soc un espanyol digne d'excecració.

«Dolsa Catalunya, patria del meu cor, qui de tu s'allunya d'anyoransa's mor...».

(Els unics que treballarien se n'han d'anar).

Vejeu, contemporanis, el nobilíssim exemple dels animals no subjectes a servitut. ¿Què fa el gat, després de pentinar-se al sol y de menjar la dolsa pitansa? ¿Ajuda en alguna cosa als quefers de la casa? ¿Và a obrir la porta quan truquen? ¿Surt a rebre lo que porta el carter?... ¡Jamai!... Busca, digne y reposat, el recó favorit, se fa un capdell y... ronca. ¡Oh, gat digníssim! Ab ell no hi resa la maledicció de la poma paradisiàca. ¿Què fa un lloro que tingui consciència de la seva missió? Repetir, per gust seu y quan be li sembla, lo que ha après; però mai quan hi ha visites a qui mostrar la seva erudició. Llavors calla decorosament, perquè, enraonar en aquell moment y per capritxo d'un altre, es un treball. ¡Oh, lloro sapient!

Sembla, així a primera vista, que la siesta es l'acte d'ajèures, estirar les cames y dormir. Es un error que poso al descobert en el tomo XIX de mes ja citades *Obres completes* (1). La siesta es a modo de protesta del home digne, y al mateix temps gandul, contra l'obligació de treballar durant el dia; especie de propina del dormir, que enalteix al qui la reb. L'home que més dorm es el més benemerit, y el *fakir*, que passa quasi tota la seva vida en èxtasis soporífer mirantse el llombrigo, es quasi l'home perfecte, encara que brut.

La societat ideal serà la regida per aquell famós Decret del que tan injustament s'han burlat els escriptors festius: «No hi ha res. Ningú està encarregat de l'execució d'aquet Decret.» Quan arribi aquet temps inefable, la superfície de la Terra serà un immens llit, en el qual l'Humanitat dormirà descuidadament la seva peresa.

Y llavors, sols llavors, podrà dir l'home que es veritablement el rei de la Creació.

Prenemnos un anticipo a compte: són les dugues de la tarda, la digestió comensa, la *chaise longue* obre els seus brassos... Dormim!...

(1) *Tractat de les varies posicions que deuen adoptarse pera dormir una siesta llarga y reconfortant*, tomo I, pàgina 37.

La mandra sols es respectable en les persones que no són mandroses.

Bella, bona y plaent cosa es reposar després de treballar. Mes pera'l mandrós, que reposa sense haver treballat, el repòs es una angunia y no pot fruirlo.

Hi ha anys que un no té ganes de fer res.—*Carles Altadill*.

Antoni López, editor — Rambla del Mítg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

L **es cent millors**
: poesies de la :
llengua catalana

Triades per E. Moliné y Brasés

Preu: 1 pesseta

Edició en paper Japó: 15 »

» » » de fil: 6 »

PERE COROMINAS

LA VIDA AUSTERA

EDICIO POPULAR

Preu: 2 pessetes

LES HORES D'AMOR SERENES

Preu: 3 pessetes

FREDERIC SOLER (PITARRA)

NITS DE LLUNA

Prolec de V. Almirall — Dibuixos de J. Lluís Pellicer

Preu: 2 pessetes

J. BURGAS

Fruit d'amor

Preu: 2 pessetes

SANTIAGO RUSIÑOL

Edicions populars

Del Born al Plata

Preu: 1 pesseta

Port-Tarasco

Preu: 1 pesseta

NOTA. Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuo o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extratses si no s'envia, ademés, un talonari certificat. Els corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

